

Wizigingsplan percelen Heidehuizen en Poasen

augustus 2022

Wijzigingsplan percelen Heidehuizen en Poasen

Inhoud

Toelichting met bijlagen

Regels

Verbeelding

Leeuwarden, augustus 2022

Oprachtgever: Gebiedscommissie Koningsdiep

Projectleider: de heer Y.H. Zeinstra

Ruimtelijke onderbouwing: mevrouw I. Waterlander

Projectorganisatie: Provincie Fryslân

Postbus 20120

8900 HM Leeuwarden

Wijzigingsplan percelen Heidehuizen en Poasen

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en ligging plangebied.....	4
1.2	Bevoegd gezag.....	5
1.3	Leeswijzer	5
2	Beleidskader	6
2.1	Gemeentelijk beleid	6
2.2	Rijksbeleid en Provinciaal beleid	8
3	Het plan	10
3.1	Planbeschrijving.....	10
3.2	Motivering	11
4	Randvoorwaarden	12
4.1	Water.....	12
4.2	Ecologie	13
4.3	Archeologie.....	13
4.4	Cultuurhistorie.....	15
4.5	Kabels en leidingen.....	15
5	Juridische toelichting.....	17
6	Uitvoerbaarheid	18

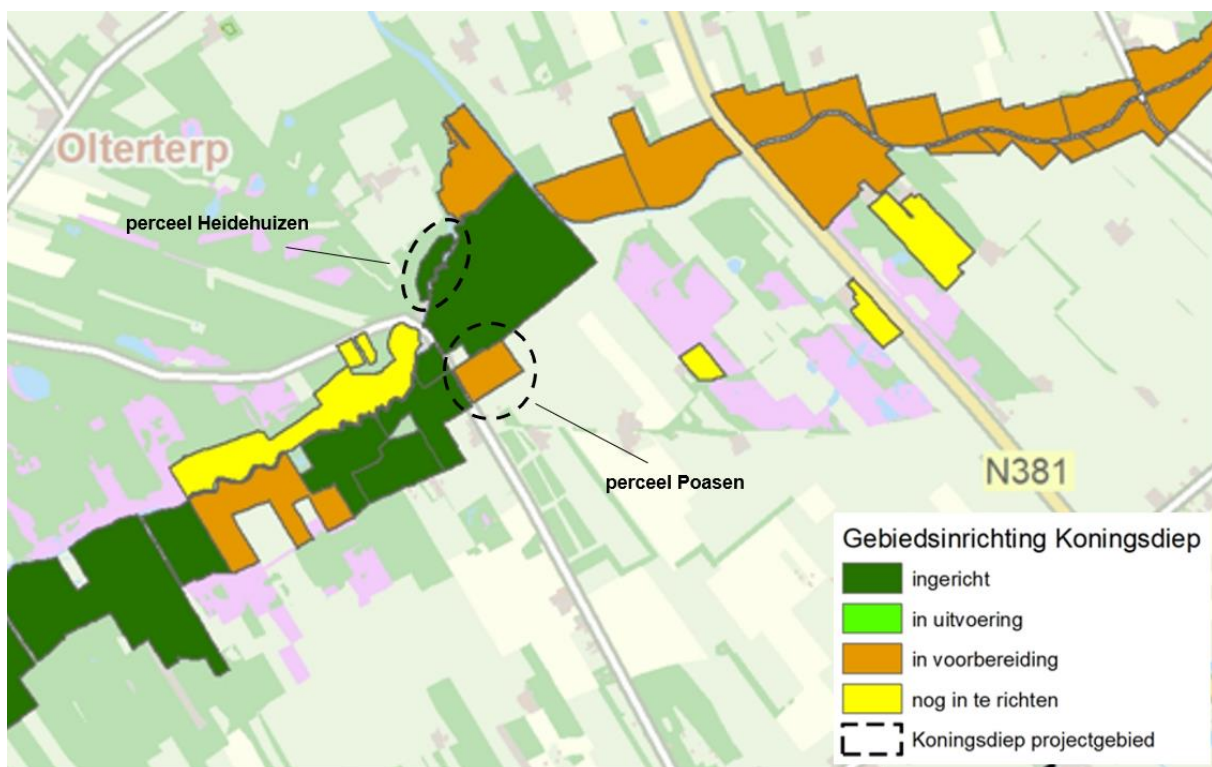
Losse bijlagen:

1. Schets perceel Heidehuizen
2. Inrichtingsschets perceel Poasen
3. Watertoets
4. Quicksan Wet natuurbescherming 4^e module gebiedsinrichting Beekdal Koningsdiep

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en ligging plangebied

In het kader van de Gebiedsontwikkeling Koningsdiep worden op diverse locaties in het beekdal en op de flanken van het Koningsdiep natuurontwikkelingsprojecten uitgevoerd. Deze projecten zijn onderdeel van de Europese verplichting van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit om het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen de Ecologische Hoofdstructuur, te realiseren. De maatregelen die ten zuidoosten van Beetsterzwaag (zie *figuur 1*) worden uitgevoerd zijn gericht op het versterken en ontwikkelen van de natuur behorende bij het brede beekdal van het Koningsdiep of Alddijp. De maatregelen zullen bijdragen aan het verder ontwikkelen van het beekdalsysteem.

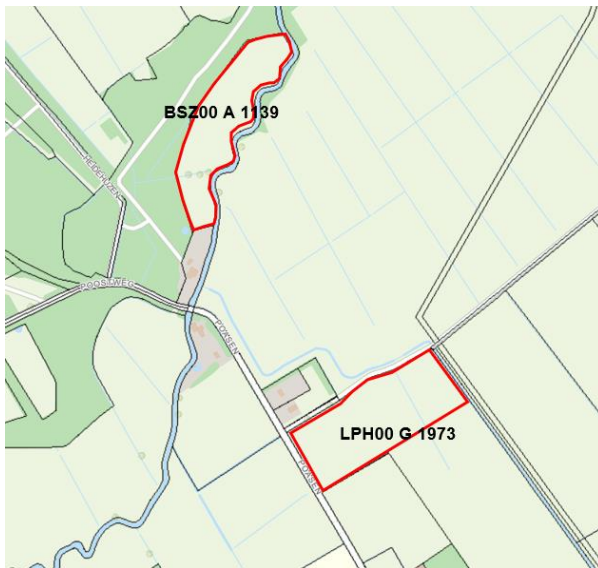
Figuur 1: Ligging percelen (rood omlijnd), met te wijzigen bestemming percelen in Heidehuizen en aan de Poasen

Het plangebied behoort tot het beekdal- en zandrugcultuurlandschap dat is ontstaan vanuit de rivierontginningen in de middeleeuwen. Het beekdal met weidegronden in opstreckende verkaveling en de dekzandruggen begroeid met bos, de hoogteverschillen tussen het beekdal en de zandruggen is duidelijk zichtbaar. Het plangebied ligt dan ook in een gebied met interessant reliëf dat bescherming verdient.

Het realiseren van nieuwe natuur (NNN) vindt plaats door het inrichten van voormalige landbouwpercelen. Bij de inrichting van de nieuwe natuur wordt rekening gehouden met de kenmerken van het landschap en waar nodig worden deze versterkt.

Het merendeel van de percelen langs het Koningsdiep heeft de bestemming 'Natuur'. Echter een perceel in Heidehuizen en een perceel aan de Poasen (zie *figuur 2*) tussen Beetsterzwaag en Hemrik, hebben in het bestemmingsplan Buitengebied van de Gemeente Opsterland de bestemming 'Agrarisch' met wijzigingsbevoegdheid.

Het wijzigen van de bestemming van beide percelen, in bestemming 'Natuur', is van belang om het perceel aan de Poasen te kunnen inrichten voor het NNN en de ingerichte natuur op beide percelen voor de toekomst te behouden door de bestemming juridisch vast te leggen.

Figuur 2: Kadastrale percelen

Het perceel in Heidehuizen, met kadastraal nummer BSZ00 A 1139, is particuliere eigendom en wordt reeds natuurlijk (beoogd natuurdoeltype Kruiden- en faunarijk grasland) beheerd door de eigenaar. Het perceel aan de Poasen met kadastraal nummer LPH00 G 1973 is eigendom van Provincie Fryslân. Het voornemen is om langs de zuidzijde van de noordelijke grenssloot van het perceel aan de Poasen een natuurvriendelijke oever aan te leggen.

1.2 Bevoegd gezag

In artikel 3.6 Wro is opgenomen dat in een bestemmingsplan kan worden bepaald dat burgemeester en wethouders het bestemmingsplan kunnen wijzigen, binnen de in het bestemmingsplan gestelde regels, de zogenoemde wijzigingsbevoegdheid. Om de met dit planvoornemen beoogde ontwikkeling mogelijk te maken wordt gebruik gemaakt van de wijzigingsbevoegdheid die rust op deze percelen met bestemming 'Agrarisch', zoals opgenomen in de het bestemmingsplan Buitengebied vastgesteld door de Gemeente Opsterland op 30 juni 2014.

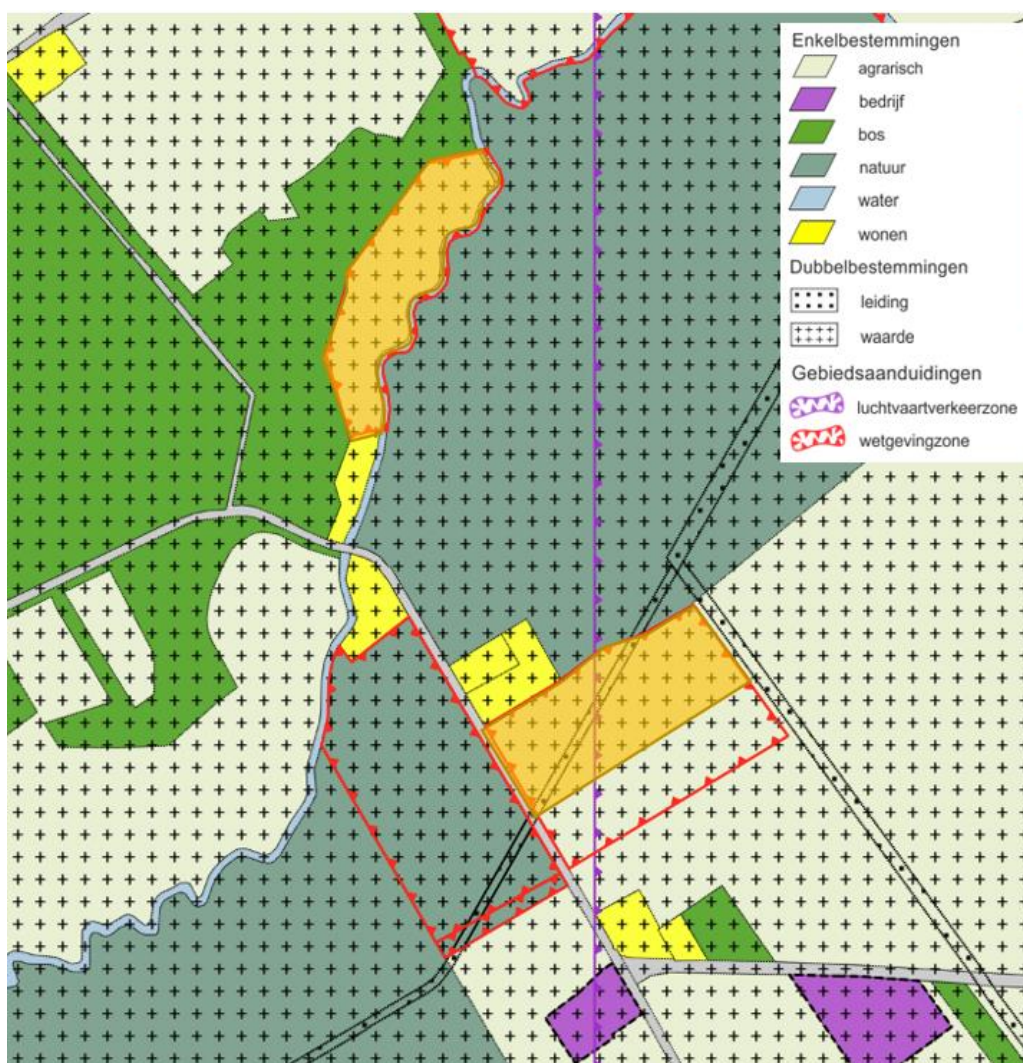
1.3 Leeswijzer

In het vervolg van deze toelichting wordt in hoofdstuk 2 het beleidskader geschetst en in hoofdstuk 3 wordt het plan toegelicht. Hoofdstuk 4 beschrijft de randvoorwaarden van het plan. De juridische toelichting volgt in hoofdstuk 5 terwijl in hoofdstuk 6 de economische en maatschappelijke haalbaarheid van het plan wordt behandeld.

2 Beleidskader

2.1 Gemeentelijk beleid

De percelen in Heidehuizen en aan de Poasen hebben conform het vigerende 'Bestemmingsplan Buitengebied', de bestemming 'Agrarisch' (zie *figuur 3*) met een dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'. Op het perceel aan de Poasen ligt ook de dubbelbestemming 'Leiding-Gas' en de gebiedsaanduiding luchtvaartverkeerzone. Binnen de hier geldende bestemming 'Agrarisch' is een wijzigingsbevoegdheid (Gebiedsaanduiding wetgevingzone – wijzigingsgebied Koningsdiep) opgenomen. Met deze wijzigingsbevoegdheid kan de bestemming van de percelen in Heidehuizen en aan de Poasen worden gewijzigd in 'Natuur', waarmee de ontwikkeling is te realiseren. Dit wijzigingsplan geeft toepassing aan deze bevoegdheid.

Figuur 2: Bestemmingsplan buitengebied; Ligging percelen in Heidehuizen en aan de Poasen, te wijzigen bestemming (kleur transparant oranje).

Landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden

De percelen in Heidehuizen en aan de Poasen behoren tot het beekdal en zandrugcultuurlandschap van het Koningsdiep. Er is sprake van duidelijke hoogteverschillen op de flank van het beekdal.

De voor 'Waarde - Cultuurhistorie' aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor het behoud, het herstel en de uitbouw van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de gronden met reliëf. Maatregelen als het diepploegen, egaliseren, afgraven, afschuiven en/of ophogen van gronden en het dempen en/of graven van sloten en/of andere waterlopen en/of -partijen is niet van toepassing op de percelen in Heidehuizen en aan de Poasen. Er wordt slechts een natuurvriendelijke oever aangelegd langs een bestaande sloot. Daarmee wordt geen afbreuk gedaan aan de gaafheid van het gebied.

De percelen zijn bestemd voor het behoud, herstel en ontwikkeling van natuurlijke waarden alsmede voor het behoud en herstel van landschappelijke waarden. Daarnaast is agrarisch gebruik mogelijk voor bestaande weidepercelen. Zowel het landschap en het reliëf als de verkaveling blijft intact waarmee de voorgenomen wijziging van de bestemming 'Agrarisch' in bestemming 'Natuur' geen gevolgen heeft voor het landschap het reliëf, de natuur en de verkaveling.

Milieusituatie

De voorgenomen wijziging van de bestemming 'Agrarisch' in bestemming 'Natuur' maakt het mogelijk dat de het perceel aan de Poasen wordt ingericht en beide percelen worden beheerd als natuurgebied. Op basis hiervan mag dan ook worden aangenomen dat de toekomstige activiteiten in het plangebied geen nadelige gevolgen voor het milieu zullen hebben.

Gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden

De voorgenomen wijziging van de bestemming 'Agrarisch' in bestemming 'Natuur' heeft geen gevolgen voor het gebruik van de naastgelegen percelen. De percelen te wijzigen in bestemming 'Natuur' grenzen beide aan andere percelen met bestemming 'Natuur'. Het perceel aan de Poasen grenst aan de zuidzijde aan percelen met de bestemming 'Agrarisch'. Het gebruik daarvan wijzigt niet. Het bestaande waterpeil blijft gehandhaafd.

Gastransportleiding

Door het perceel aan de Poasen loopt een gastransportleiding. Boven deze leiding worden geen werkzaamheden uitgevoerd. De grond wordt niet geroerd en het beheer van de gronden zal bij bestemming 'Natuur' geen invloed op de leiding hebben.

Verkeersveiligheid

Het aspect verkeersveiligheid speelt geen rol bij de bestemmingswijziging. Er lopen geen wegen door de percelen.

Voor nadere toelichting op de onderbouwing en uitwerking van de plannen wordt verwezen naar de *hoofdstukken 3.1 Planbeschrijving* en *3.2. Motivering*. Ook de *hoofdstukken 4.1 Water*, *4.2 Ecologie*, *4.3 Archeologie*, *4.4 Cultuurhistorie*, *4.5 Kabels en leidingen* alsmede de losse bijlagen *Inrichtingsschets perceel Poasen*, *Schets perceel Heidehuizen*, *Watertoets en Quicksan Wet natuurbescherming*.

2.2 Rijksbeleid en Provinciaal beleid

Rijksbeleid

Een speerpunt bij de bescherming van natuurwaarden en landschappelijke kwaliteiten in Nederland is de ontwikkeling van het NNN. De twee percelen in Heidehuizen en aan de Poasen liggen binnen de begrenzing van het NNN. Dit is een samenhangend netwerk van (potentieel) ecologisch waardevolle gebieden en verbindingszones daartussen. Het NNN wordt uitgewerkt in provinciale streekplannen en vormt daarmee een richtinggevend kader voor structuur- en bestemmingsplannen.

Het Rijk heeft in 1995 de algemene grenzen van het NNN aangegeven. Vervolgens hebben de provincies in hun streekplannen meer concrete grenzen vastgelegd. De provincies bepalen de contouren, waarna aan de gemeenten wordt gevraagd om de gebieden in het bestemmingsplan de juiste juridische bescherming te geven. Het Rijk financiert grotendeels de aankoop, de inrichting en het beheer van de grond.

Het Rijk is verantwoordelijk voor, en door de Europese Unie aanspreekbaar op, het voldoen aan internationale verplichtingen rond natuurbeheer, zowel binnen als buiten het NNN. Voor wat betreft het NNN is afgesproken dat de provincies de beschikbare middelen voor ontwikkeling en beheer gericht zullen inzetten op het realiseren van de internationale verplichtingen via realisatie van het NNN en het voeren van een adequaat beheer.

Provinciaal beleid

Op provinciaal niveau is door Provincie Fryslân het NNN vastgelegd in de Verordening Romte met bestemming 'Natuur'. De percelen in Heidehuizen en aan de Poasen zijn aangewezen als bestemming 'Natuur' (zie *figuur 4*). Verordening Romte zegt over 'Natuur' binnen de begrenzing van het NNN het volgende:

Art. 7.1.1

1. Een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op gronden die deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur zoals begrensd op de van deze verordening deel uitmakende kaart 'Natuur' voorziet in een passende bestemming met gebruiksregels gericht op behoud, herstel of ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van de gronden.
2. Een ruimtelijk plan voor gronden zoals bedoeld in het eerste lid maakt geen activiteiten en ontwikkelingen mogelijk die leiden tot significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of tot een significante vermindering van de oppervlakte van die gronden, of tot significante aantasting van de samenhang tussen gebieden die deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur.
3. Een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op gronden nabij de ecologische hoofdstructuur kan nieuwe, niet-agrarische activiteiten en ontwikkelingen mogelijk maken, mits die niet leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de ecologische hoofdstructuur.

Figuur 3: Kaartuitsnede Natuurnetwerk Nederland (NNN), bestemming 'Natuur', met daarin de percelen in Heidehuizen en aan de Poasen

Interpretatie Rijks- en provinciaal beleid

Vanuit het provinciaal beleid zijn er geen belemmeringen om de bestemming van de percelen in Heidehuizen en aan de Poasen te wijzigen van bestemming 'Agrarisch' in bestemming 'Natuur'. De percelen liggen binnen de begrenzing van het NNN en de inrichtingsmaatregelen streven naar het realiseren van de doelen van het NNN. De maatregelen zijn gericht op het versterken en ontwikkelen van de natuur behorende bij het brede beekdal van het Koningsdiep. De maatregelen zullen bijdragen aan het verder ontwikkelen van het beekdalsysteem. Het voorliggende wijzigingsplan sluit aan bij het provinciaal en Rijksbeleid.

3 Het plan

3.1 Planbeschrijving

De percelen Heidehuizen en Poasen (zie figuur 1) zijn gelegen in het beekdal van het Koningsdiep ter hoogte van de Poostbrug. Direct langs de beek liggen de lagere en nattere gronden die geleidelijk overgaan in hogere en drogere gronden op de flank. De in te richten percelen maken deel uit van het kleinschalige cultuurlandschap van het beekdal. De gronden omvatten een aaneenschakeling van natuurdoeltypen die typisch zijn voor een beekdal.

Naast de karakteristieke overgang van laag naar hoog en van nat naar droog is landschappelijk de opstreckende verkaveling haaks op de beek een belangrijk gegeven. De percelen zijn over het algemeen lang en smal. Daarnaast is de afwisseling tussen open (agrarische) graslanden en besloten bos hoger op de flank een eigenschap van het gebied.

Hoewel het beekdal over het algemeen breed is, wordt het ter hoogte van de Poostbrug afgeknepen door hogere ruggen dwars op het beekdal. De beek heeft van oorsprong een zeer kronkelig karakter waarvan een groot deel in de jaren '60 is rechtgetrokken.

Op hoofdlijnen is het doel van de maatregelen gericht op het versterken en ontwikkelen van de natuur in het beekdal van het Koningsdiep. De inrichtingsmaatregelen moeten bijdragen aan het verder ontwikkelen van het beekdalsysteem. Het noordelijke perceel waarvoor bestemmingswijziging wordt aangevraagd, ligt direct aan de beek. Het zuidelijke perceel grenst aan reeds ingerichte natuurpercelen van het beekdal. Beide percelen zijn onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland.

Inrichting en natuurdoelen

Voor beide percelen wordt het natuurdoeltype Kruiden- en faunarijk grasland nagestreefd.

Het perceel in Heidehuizen grenst direct aan het Koningsdiep. Het perceel wordt reeds als kruiden- en faunarijk grasland beheerd. In de vrij hoge en steile oever zijn omstandigheden aanwezig die het mogelijk maken dat de ijsvogel er kan broeden. Er zijn geen verdere inrichtingsmaatregelen nodig. Middels de SKNL ligt er een kwalitatieve verplichting op dit perceel voor het ontwikkelen en instandhouden van Kruiden- en faunarijk grasland. Daarnaast ontvangt de eigenaar subsidie voor natuurbeheer. Hiermee is de natuurontwikkeling geborgd voor de langere termijn.

Figuur 5: Inrichtingsschets perceel in Heidehuizen.

Het perceel aan de Poasen wordt ingericht als droge verbinding tussen de natuurgronden van oost naar west. De zuidzijde van de noordelijke grenssloot zal een natuurvriendelijke oever krijgen. De natuurvriendelijke oever loopt niet tot het eind van het perceel, in het noordoosten, omdat een hogedruk gasleiding op dit punt door het perceel loopt.

Ter hoogte van de natuurvriendelijke oever wordt een droge faunapassage aangelegd onder de Poasen door. Voor deze faunapassage is overeenstemming bereikt met de gemeente Opsterland over de situering en het beheer.

Inrichtingsmaatregelen

In bijlage 1 is een schets van de bestaande situatie van het perceel Heidehuizen opgenomen. De inrichting van het perceel aan de Poasen is uitgewerkt in een schets in bijlage 2.

3.2 Motivering

Inrichting en natuurdoelen

Op hoofdlijnen is het doel van de maatregelen gericht op het versterken en ontwikkelen van de natuur in het brede beekdal van het Koningsdiep. De inrichtingsmaatregelen dragen bij aan het verder ontwikkelen van het beekdalsysteem en de relatie tussen de afzonderlijke delen.

Het perceel in Heidehuizen grenst direct aan het Koningsdiep. Het perceel aan de Poasen ligt op circa 250 meter vanaf de beek, grenzend aan bestaande natuurpercelen langs de beek. Het perceel vormt de droge verbinding tussen de natuurpercelen aan de oost- en westzijde. Met de aanleg van de natuurvriendelijke oevers langs de noordelijke grenssloot ontstaan er goede omstandigheden voor flora en fauna en bovendien wordt de bergingscapaciteit van het stroomgebied vergroot.

Het beheer op beide percelen zal gericht zijn op het bereiken van Kruiden- en faunarijk grasland (N12.02). Het gaat daarbij om graslanden die kruidenrijk zijn, maar niet tot de schraallanden, vochtig hooiland, zilt grasland en overstromingsgrasland of glanshaverhooiland behoren. De vegetatie kan behoren tot allerlei verbonden van graslandvegetaties; ondermeer kamgrasvegetaties of de meer algemene witbolgraslanden. Diverse soorten ruigte en struweel kunnen in dit grasland voorkomen. Het grasland wordt meestal extensief beweid of gehoid en niet of slechts licht bemest.

Wijziging bestemming

Beide percelen hebben de bestemming 'Agrarisch' in het bestemmingsplan Buitengebied. In het plan is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor deze percelen. Met deze wijzigingsbevoegdheid en het voorliggende wijzigingsplan is de bestemming van de percelen te wijzigen in bestemming 'Natuur'. Het wijzigen van de bestemming van deze percelen, in bestemming "Natuur", is van belang om het NNN te realiseren en voor de toekomst te behouden door de bestemming juridisch vast te leggen. Tevens sluit de te wijzigen bestemming aan bij de begrenzing van het NNN en de aanduiding 'Natuur' in de Verordening Romte.

4 Randvoorwaarden

In onderstaande paragrafen wordt een overzicht gegeven van de voor het wijzigingsplan relevante planologische randvoorwaarden. De bestemmingswijziging van de percelen in Heidehuizen en aan de Poasen heeft geen raakvlakken met: verkeer, akoestiek, luchtkwaliteit en externe veiligheid. Derhalve wordt volstaan met een toelichting op water, ecologie, archeologie, cultuurhistorie, kabels en leidingen.

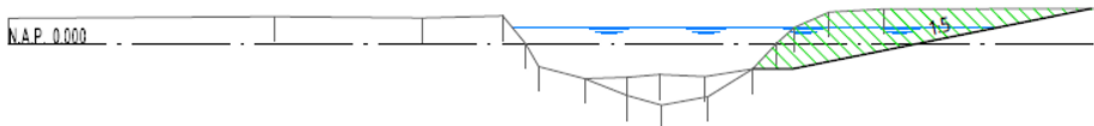
4.1 Water

De percelen in Heidehuizen en aan de Poasen liggen in het beheergebied van Wetterskip Fryslân. Op 5 mei 2022 is een digitale watertoets doorlopen (zie bijlage 3). Hieruit blijkt dat de normale procedure van toepassing is.

De sloten langs en tussen de beide percelen kunnen vrij afstromen op het Koningsdiep. Ook als de natuurvriendelijke oever is aangelegd op het perceel aan de Poasen kunnen de sloten blijvend vrij afstromen naar de beek.

De bovenkant van de faunaduiker komt op dezelfde hoogte als het wegdek van de Poasen. Het betreft een droge faunaduiker met een hoogte van circa 50 centimeter. Het water in de bermsloten aan weerszijden van de Poasen wordt met de faunaduiker niet aan elkaar verbonden.

Aan de zuidzijde van de noordelijke grenssloot wordt een natuurvriendelijke oever aangelegd. In figuur 6 is het principeprofiel van de aan te leggen oever weergegeven. De aanleg van de natuurvriendelijke oever is geen belemmering voor het onderhoud van de schouwsloot.

Figuur 6: Principeprofiel natuurvriendelijke oever

Het perceel aan de Poasen grenst aan de noordoostzijde direct aan een hoofdwatgang. Langs de hoofdwatgang worden geen werkzaamheden uitgevoerd. Het onderhoud van de hoofdwatgang blijft daarmee geborgd.

Op basis van de watertoets zijn er vanuit het beleid van Wetterskip Fryslân geen belemmeringen om de bestemming van de percelen te wijzigen van bestemming 'Agrarisch' in bestemming 'Natuur'. Vanuit het waterbeheer is er geen belemmering om de voorgenomen werkzaamheden uit te voeren. Voor de werkzaamheden wordt de benodigde melding of watervergunning aangevraagd bij het Wetterskip Fryslân.

4.2 Ecologie

De percelen in Heidehuizen en aan de Poasen vallen binnen de begrenzing van het NNN. Bureau Faunax schrijft hierover in het door haar uitgevoerde onderzoek 'Toetsing Wet natuurbescherming Landinrichting Koningsdiep - Hemrikkerscharren-Oost, inclusief nader onderzoek' (zie bijlage 4) het volgende:

Bureau Faunax schrijft in het door haar uitgevoerde onderzoek 'Quickscan Wet natuurbescherming, 4^e Module Gebiedsinrichting Beekdal Koningsdiep' het volgende:

Alle drie de deelgebieden zijn (gedeeltelijk) onderdeel van het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voormalige EHS) en zijn hierin aangewezen als "overige natuur". Hoewel er binnen de drie deelgebieden diverse werkzaamheden zullen plaatsvinden, hebben deze voornamelijk het verbeteren en onderhouden van natuurlijke waarden als doel. Het NNN zal niet in kwaliteit achteruit gaan als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden.

Deelgebied 2 in de Quickscan is het perceel aan de Poasen. Het perceel in Heidehuizen is niet meegenomen in de Quickscan omdat daar geen inrichtingsmaatregelen plaatsvinden.

Het planvoornemen in deelgebied 2 kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- Broedvogels: Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli).
- Vleermuizen (essentiële vliegroutes): Vermijden uitstraling kunstlicht tussen zonsondergang en zonsopkomst. Anders → Nader onderzoek.
- Waterspitsmuis: Nader onderzoek.
- Adder: Werken buiten de actieve periode.
- Ringslang & levendbarende hagedis: Vermijden actieve periode.
- Hazelworm: Werken buiten de actieve periode.
- Heikikker & poelkikker: Nader onderzoek.
- Grote modderkruiper: Nader onderzoek.
- Gevlekte witsnuitlibel: Nader onderzoek.
- Licht beschermde en vrijgestelde soorten: Naleven van de zorgplicht.
- Stikstofemissies: AERIUS berekeningen werkzaamheden.

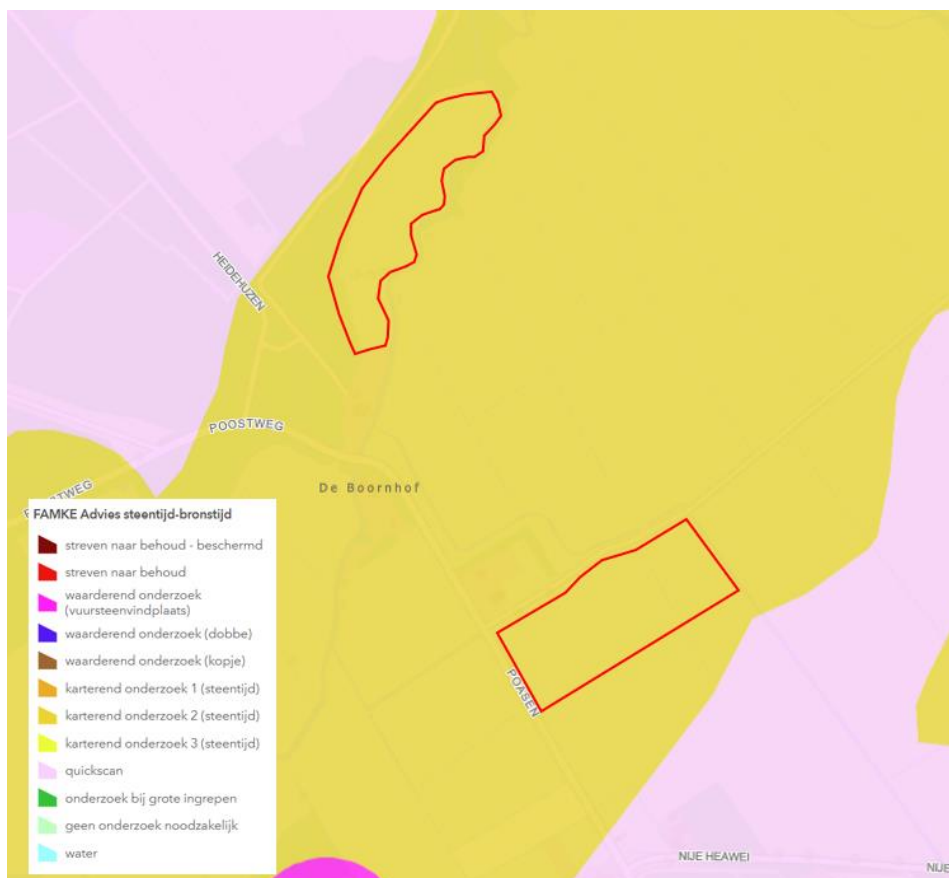
De werkzaamheden worden overdag uitgevoerd. Er wordt geen gebruik gemaakt van kunstlicht.

In overleg met Faunax is besloten om geen nader onderzoek te doen. Er zal een ontheffing Wet Natuurbescherming (Wnb) worden aangevraagd voor de soorten welke mogelijk in het perceel kunnen zitten. In de planregels is de voorwaarde opgenomen dat deze ontheffing eerst moet zijn verleend, alvorens een aanvang kan worden genomen met de voorgenomen werkzaamheden voor de realisatie van de bestemming. Daarnaast zal er worden gewerkt volgens een goedgekeurde Gedragscode.

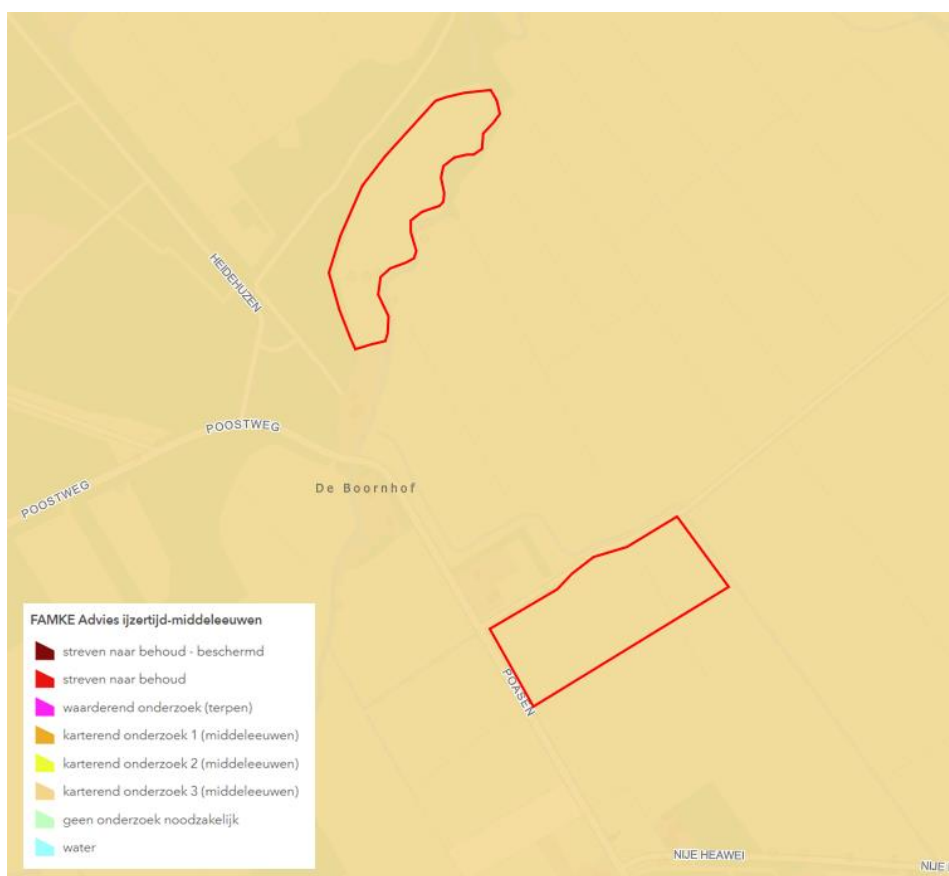
Gelet op het voorgaande wordt geconcludeerd dat de Wnb op voorhand niet aan de uitvoerbaarheid van het plan in de weg staat.

4.3 Archeologie

De archeologische kaart (Famke) steentijd-bronstijd adviseert karterend onderzoek 2 (bij ingrepen groter dan 2.500 m²). Voor de periode ijzertijd-middeleeuwen is het advies karterend onderzoek 3 (bij ingrepen groter dan 5.000 m²).

Figuur 7: Archeologische kaart (Famke) steentijd-bronstijd

Figuur 8: Archeologische kaart (Famke) ijzertijd-middeleeuwen

Op het perceel in Heidehuizen vinden geen werkzaamheden plaats. De natuurvriendelijke oevers die op het perceel aan de Poasen wordt aangelegd worden ontgraven aan de huidige sloot. De ingreep heeft een oppervlakte van circa 1.000 m², derhalve is er geen karterend onderzoek nodig. Vanuit archeologie is er geen belemmering om de voorgenomen werkzaamheden uit te voeren.

4.4 Cultuurhistorie

Landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden

De percelen in Heidehuizen en aan de Poasen behoren tot het beekdal en zandrugcultuurlandschap van het Koningsdiep en hebben in het bestemmingsplan een dubbelbestemming 'Waarde - Cultuurhistorie'. Dit geeft aan dat de gronden, behalve voor de daar voorkomende bestemming, mede bestemd zijn voor het behoud, het herstel en de uitbouw van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de gronden met reliëf. Maatregelen als het diepploegen, egaliseren, afgraven, afschuiven en/of ophogen van gronden en het dempen en/of graven van sloten en/of andere waterlopen en/of -partijen is niet van toepassing op de beide percelen. Er worden slechts een natuurvriendelijke oever aangelegd langs een bestaande sloot. Daarmee wordt geen afbreuk gedaan aan de gaafheid van het gebied.

Het beekdal gebied kent belangrijk reliëf dat is ontstaan in de voorlaatste ijstijd. Er is sprake van zichtbare hoogteverschillen op de flank van het beekdal, tussen het Koningsdiep en de hoger gelegen bossen. Het reliëf blijft volledig behouden. De kenmerkende opstreckende verkaveling, haaks op de beek, is voor de cultuurhistorie van groot belang, ze geeft inzicht in de nederzettingsgeschiedenis en het grondgebruik. De percelen in Heidehuizen en aan de Poasen liggen haaks op de opstreckende verkaveling. De ligging van de percelen wordt niet gewijzigd.

De percelen zijn bestemd voor het behoud, herstel en ontwikkeling van natuurlijke waarden alsmede voor het behoud en herstel van landschappelijke waarden. Daarnaast is agrarisch gebruik mogelijk van de bestaande weidepercelen. In *hoofdstuk 3.1 Planbeschrijving* worden de inrichtingsmaatregelen voor de percelen toegelicht. De maatregelen beperken zich tot het aanleggen van natuurvriendelijke oever langs een bestaande sloot bij het perceel aan de Poasen.

Zowel het landschap en het reliëf als de verkaveling blijft intact waarmee de voorgenomen wijziging van de bestemming 'Agrarisch' in bestemming 'Natuur' geen gevolgen heeft voor het landschap het reliëf, de natuur en de verkaveling. Het voorliggende wijzigingsplan komt overeen met de regels uit het bestemmingsplan Buitengebied betreffende de dubbelbestemming 'Waarde - Cultuurhistorie'.

4.5 Kabels en leidingen

Door het perceel aan de Poasen loopt een gastransportleiding. De markering in het bestemmingsplan Buitengebied zegt hierover; deze gronden zijn tevens bestemd voor:

- a. Een aardgastransportleiding;
met de daarbij behorende:
- b. Veiligheidszones.

De voorwaarden voor 'Leiding - Gas' aangewezen gronden, zoals vermeld in het Bestemmingsplan buitengebied van Gemeente Opsterland vormen geen belemmering voor de wijziging van de bestemming 'Agrarisch' in de bestemming 'Natuur' onder voorwaarde van de gestelde Toetsingscriteria, gesteld in artikel 23.5.3:

De in lid 23.5.1 bedoelde omgevingsvergunning wordt slechts verleend indien:

- a. Met een vooraf ingewonnen advies van de betreffende leidingbeheerder wordt aangetoond dat de werken of werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd;

- b. Er geen afbreuk wordt gedaan aan een doelmatig en veilig functioneren van de leidingen.

Er vinden geen werkzaamheden of maatregelen plaats boven de gasleiding. De natuurvriendelijke oever ligt niet boven de gasleiding. Er is geen belemmering om de voorgenomen werkzaamheden op het perceel aan de Poasen uit te voeren. Het voorliggende wijzigingsplan sluit hierbij aan.

5 Juridische toelichting

Zoals in de inleiding is aangegeven, is ervoor gekozen om de natuurontwikkeling op de percelen in Heidehuizen en aan de Poasen te realiseren en juridisch vast te leggen door gebruik te maken van de wijzigingsbevoegdheid, zoals opgenomen in het vigerende bestemmingsplan. In de *hoofdstukken 3.1 Planbeschrijving* en *3.2 Motivering* worden de plannen uiteengezet terwijl in de *hoofdstukken 4.1 Water*, *4.2 Ecologie*, *4.3 Archeologie*, *4.4 Cultuurhistorie* en *4.5 Kabels en leidingen* de onderbouwing van de bestemmingswijziging wordt uitgewerkt.

In het voorliggende wijzigingsplan is de uitvoerbaarheid van de wijzigingsbevoegdheid verantwoord. Het wijzigingsplan zelf bestaat uit een verbeelding en regels. Voor de betreffende bestemming 'Natuur' gelden de regels zoals die zijn opgenomen in het moederplan. Na onherroepelijk worden van het wijzigingsplan maakt de verbeelding deel uit van het 'Bestemmingsplan Buitengebied' van de Gemeente Opsterland.

6 Uitvoerbaarheid

Economische uitvoerbaarheid

Voorliggend wijzigingsplan is opgesteld vanwege de uitvoering van enkele maatregelen gericht op natuurontwikkeling op de percelen in Heidehuizen en aan de Poasen tussen Hemrik en Beetsterzwaag. Deze twee percelen behoren tot de Gebiedsinrichting Koningsdiep en maken deel uit van het realiseren van het NNN, dit is een Europese opgave. De financiering is opgenomen binnen de realisering van de Gebiedsinrichting Koningsdiep en wordt bekostigd door het Rijk, via Provincie Fryslân. Op basis van bovenstaande kan worden gesteld dat de uitvoerbaarheid van het voorliggende project niet wordt belemmerd door onvoldoende economische uitvoerbaarheid.

Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Ten aanzien van het planvoornemen dat ten grondslag ligt aan dit wijzigingsplan heeft het vooroverleg met belanghebbende partijen plaatsgevonden. Hiermee is getracht de belanghebbenden vroegtijdig bij het planproces te betrekken en overeenstemming te bereiken over de inhoud van het inrichtingsplan voor het gehele plangebied waar de beide percelen deel van uitmaken. Er is overleg geweest met Provincie Fryslân, Staatsbosbeheer, Wetterskip Fryslân, particulieren met grond en woningen binnen het gebied, Gebiedscommissie Koningsdiep en er is zowel schriftelijk als via voorlichtingsavonden in de streek bekendheid gegeven aan de plannen. Hierbij zijn geen bezwaren geuit tegen de voorgenomen natuurontwikkeling op de percelen in Heidehuizen en aan de Poasen. De eigenaar van het perceel kadastraal bekend als BSZ00 A 1139 (perceel Heidehuizen) heeft de provincie op 22 juni 2022 gemachtigd om voor het aangehaalde perceel een bestemmingswijziging bij de gemeente Opsterland aan te vragen.

BIJLAGEN BIJ DE TOELICHTING

1. Schets perceel Heidehuizen
2. Inrichtingsschets perceel Poasen
3. Watertoets
4. Quicksan Wet natuurbescherming 4e module gebiedsinrichting Beekdal Koningsdiep

BIJLAGE 1.

Schets perceel Heidehuizen

Heidehuizen

LEGENDA

grens terrein

huidige beekloop Alddjip

kruidenrijk grasland (N12.02)

natuurlijke nestwand ijsvogel

BIJLAGE 2.

Inrichtingsschets perceel Poasen

Natuurinrichting Koningsdiep Perceel Poasen

LEGENDA

- N12.02 kruiden- en faunarijk grasland
- Verondiepen en aanleg natuurvriendelijke oever
- Plaatsen droge faunaduiker

BIJLAGE 3.

Watertoets

Aanvraagformulier

OP BASIS VAN DE GEGEVEN ANTWOORDEN IN DE CHECK IS ONDERSTAANDE NODIG:

1. Normale procedure
2. Advies hoofdwater
3. Advies dempen en graven van oppervlaktewater

DETAILS

1. Normale procedure

Voor je plan moet je de normale procedure met advies volgen. We verzoeken je het plan kenbaar te maken bij Wetterskip Fryslân via de knop 'Direct aanvragen'.

Wat moet ik doen?

Wij vragen je om het plan bij ons in te dienen. Dit kun je doen via de knop 'Direct aanvragen' in het overzicht, in te loggen en hiermee de procedure af te ronden.

Uit de door jou ingevulde gegevens blijkt dat je plan grote invloed heeft op het water of de wateraspecten (zoals dijken, gemalen, stuwen of persleidingen) in de omgeving.

Onder 'details' van de samenvatting aanvraag staat aangegeven waar je per onderdeel rekening mee moet houden. Dit moet je verwerken in je ruimtelijk plan of besluit. We nemen contact met je op wanneer er nog een aanvulling nodig is op dit wateradvies.

Daarnaast moet je in je plan een onderdeel opnemen over de 'toename verharding'. Kijk bij 'Achtergrondinformatie' wat wij van je verwachten.

Waar moet ik op letten?

Voor sommige werkzaamheden heb je een watervergunning nodig. Bijvoorbeeld als je een sloot wilt dempen, afvalwater wilt lozen op oppervlaktewater of grondwater wilt onttrekken. Soms is het doen van een melding voldoende. Via Omgevingsloket online www.omgevingsloket.nl kun je nagaan of je een watervergunning nodig hebt of een melding moet doen (vergunningcheck). Je kunt hier ook meteen de vergunning aanvragen of de melding doen.

Achtergrondinformatie

Aanvraagformulier

Watertoets

De watertoets zorgt ervoor dat in alle ruimtelijke plannen aandacht wordt besteed aan veiligheid, kwaliteit én kwantiteit van water. Als richtlijn bij het beoordelen van ruimtelijke plannen werken we met de Leidraad Watertoets. Hierin staat voor alle wateraspecten uitgangspunten omschreven waar je rekening mee moet houden. Ook is er informatie te vinden over de te nemen maatregelen. Je kunt de leidraad vinden via deze link: www.wetterskipfryslan.nl/vergunningen-wetten-en-regels/online-watertoets-voor-nieuwe-plannen

Toename verharding

Wij willen je verzoeken om in de waterparagraaf de volgende passage op te nemen over het onderdeel toename verharding. Door ruimtelijke ontwikkelingen neemt de hoeveelheid verhard oppervlak toe met als gevolg een versnelde afvoer van hemelwater. Het is nodig om deze versnelde afvoer te compenseren om de waterberging in een gebied in stand te houden. Dit geldt ook voor toevoegen van oppervlakteverharding die wel past binnen het bestemmingsplan, maar waarvan de grond al meer dan vijf jaar braak ligt en waar in het verleden niet voor gecompenseerd is.

Het is niet toegestaan zonder watervergunning neerslag versneld tot afvoer te laten komen indien daarbij meer dan 200 m² onverharde grond in stedelijk gebied en 1500 m² in landelijk gebied wordt bebouwd of verhard. Er geldt een vrijstelling van de vergunningsplicht wanneer wordt voldaan aan de compensatieregels genoemd in dit wateradvies. De meest voorkomende manier van compenseren is het graven van extra oppervlaktewater. Bij het graven van extra oppervlaktewater hanteren wij de volgende compensatienorm:

- Boezem 5%, dit heeft alleen betrekking op de Friese boezem;
- Polder 10%,
- Vrij afstromend, alternatieve maatregelen.

Uiteraard is het toepassen van alternatieve maatregelen in het plan ook mogelijk. Afhankelijk van de maatregel kunnen andere normen gelden dan hier vermeld. Zie de 'Leidraad watertoets' voor meer informatie over compenserende maatregelen of neem contact op met ons. Indien er niet wordt gecompenseerd door extra oppervlaktewater te graven waarbij bovenstaande percentages worden gehanteerd of indien er geen overeenstemming plaatsvindt in de watertoetsprocedure over alternatieve maatregelen dan dient een watervergunning bij het waterschap te worden gevraagd.

Bekijk ook de 'Leidraad Watertoets' voor meer informatie over maatregelen die je kunt treffen om te compenseren. Als je niet compenseert dan moet je een watervergunning aanvragen voor het snel afvoeren van regenwater.

Klimaat

Om ook in de toekomst prettig te kunnen wonen, werken en recreëren moeten steden en dorpen ingericht worden met het oog op de toekomst. Zo is het mogelijk om het bebouwd gebied beter bestand te maken tegen hevige regenbuien, periodes van droogte en hitte en de gevolgen van een mogelijke overstroming. Meer informatie hierover kun je vinden op 'De Friese klimaatatlas': www.frieseklimaatatlas.nl

Aanvraagformulier

Privacyverklaring

Nadere informatie over de verwerking van je gegevens en je rechten vind je op <https://www.wetterskipfryslan.nl/over-de-site/privacyverklaring>

Aanvraagformulier

---

2. Advies hoofdwater

Je raakt een hoofdwater.

Wat moet ik doen?

We verzoeken je om het plan bij ons aan te vragen, via de blauwe knop 'Direct aanvragen' in het overzicht op de vorige pagina

Waar moet ik op letten?

Onze hoofdwateren hebben een belangrijke aan-, af- en doorvoerfunctie en we verzoeken je hier rekening mee te houden zie:

<https://www.wetterskipfryslan.nl/kaarten/leggerkaart>. Aan weerszijden van een hoofdwatergang ligt een beschermingszone 5 meter. De beschermingszone is nodig voor de bereikbaarheid voor beheer en onderhoud aan de hoofdwatergang. Werkzaamheden binnen de beschermingszone van hoofdwatergangen betreffen een vergunningsplichtige activiteit <https://www.wetterskipfryslan.nl/vergunningen-wetten-en-regels/vergunning-check-meteen-of-maak-een-afspraken>.

Achtergrondinformatie

Meer informatie hierover kun je vinden in de Leidraad Watertoets (onder andere paragraaf 4.3.1) https://www.wetterskipfryslan.nl/documenten/vergunningen-wetten-en-regels/leidraad-watertoets_2013.pdf

Aanvraagformulier

---

3. Advies dempen en graven van oppervlaktewater

Je gaat oppervlakte dempen of graven.

Wat moet ik doen?

We verzoeken je om na te gaan via de vergunningchecker of je een vergunning moet aanvragen, een melding moet doen of zo aan de slag mag. Daarnaast kunt je checken welke gemeentelijke regels gelden

Waar moet ik op letten?

Voor het dempen van oppervlaktewater is het beleid van Wetterskip Fryslân dat dit voor 100% gecompenseerd moet worden in hetzelfde peilgebied.

Achtergrondinformatie

Meer informatie hierover kun je vinden in de Leidraad Watertoets (onder andere paragraaf 4.3.5) https://www.wetterskipfryslan.nl/documenten/vergunningen-wetten-en-regels/leidraad-watertoets_2013.pdf en op onze site: <https://www.wetterskipfryslan.nl/vergunningen-wetten-en-regels/vergunning-check-meteen-of-maak-een-afspraak>

BIJLAGE 4.

Quicksan Wet natuurbescherming 4e module gebiedsinrichting Beekdal Koningsdiep

2021

Quickscan Wet natuurbescherming 4^e Module Gebiedsinrichting Beekdal Koningsdiep

COLOFON

BUREAU FAUNAX
Tijnjedyk 89
8936 AC Leeuwarden
0683772548
info@faunax.nl
www.faunax.nl
Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming 4^e Module Gebiedsinrichting Beekdal Koningsdiep

Leeuwarden, mei 2021

In opdracht van:
Provincie Fryslân

Contactpersoon:
Mevr. C. Reynders

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:
Dhr. R. Fokker

Autorisatie:
Dhr. J. Groen

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

**© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2021). Quickscan Wet natuurbescherming/4^e Module Gebiedsinrichting Beekdal Koningsdiep. Rapport
21066. Bureau FaunaX, Leeuwarden.**

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	6
2.1	Flora.....	6
2.2	Vogels	8
	Jaarrond beschermde vogelnesten	8
2.3	Zoogdieren	10
	Vleermuizen	10
	Overige zoogdieren.....	13
2.4	Reptielen.....	16
2.5	Amfibieën	23
2.6	Vissen	27
2.7	Ongewervelden	28
2.8	Gebiedsbescherming.....	31
	Stikstofgevoeligheid.....	33
2.9	Houtopstanden	34
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	36
3.1	Overzicht beschermde soorten	36
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	36
	Algemene broedvogels.....	36
	Vleermuizen (verblijfplaatsen).....	37
	Vleermuizen (essentiële vliegroutes)	37
	Das	37
	Waterspitsmuis	37
	Adder	37
	Ringslang & levendbarende hagedis	38
	Hazelworm	38
	Heikikker	38
	Poelkikker.....	38
	Grote Modderkruiper.....	38
	Gevlekte witsnuitlibel	39
	Zorgplicht	39
	Stikstofemissies	39

3.3	Overzicht vervolgstappen.....	40
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	41
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân.....	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
	Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Natura 2000-gebieden	- 3 -
	Wnb Houtopstanden.....	- 3 -
	NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

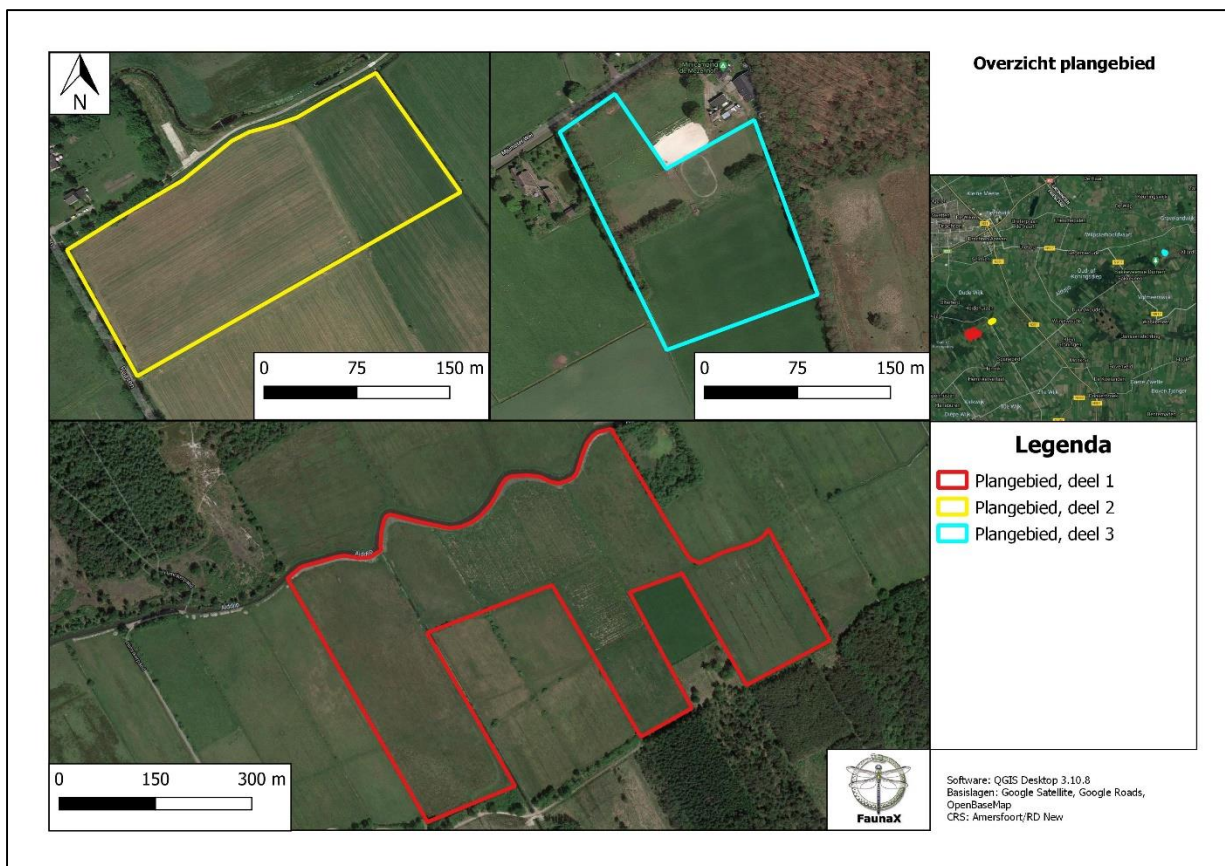
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens diverse werkzaamheden uit te voeren in drie verschillende deelgebieden ten behoeve van gebiedsinrichting in het beekdal van het Koningsdiep.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving. Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming (Wnb) en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische Quickscan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden.

Figuur 1.1. Het plangebied (gele, blauwe en rode lijn) langs het Koningsdiep.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Provincie Fryslân heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische Quicksan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze Quicksan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een ecologische Quicksan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze Quicksan is uitgevoerd op maandag 26 en dinsdag 27 april 2021 en vond plaats onder zachte weersomstandigheden (gemiddeld 12°C, windkracht 2, licht bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedooggebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bestaat uit drie delen en bevinden zich langs het Koningsdiep, tussen de Hemrikkerscharren en de Heide van Allardsoog. De drie deelgebieden en de bijbehorende werkzaamheden worden hieronder apart beschreven.

Deelgebied 1: Hemrikkerscharren Midden (figuur 1.1.: rood)

Deelgebied 1 bestaat uit een gedeelte van de Hemrikkerscharren, op de zuidelijke oever van het Koningsdiep. Binnen het deelgebied lopen diverse sloten en greppels, welke zowel haaks als evenwijdig aan het Koningsdiep lopen. Binnen dit eerste deelgebied staan geen grote bomen. Wel staan langs de sloten in het plangebied enkele jonge wilgen en sleedoorns. Op de grens van het deelgebied en hier vlak buiten staan verschillende bomenrijen. Hiernaast staat er een bosperceel noordoostelijk vlak buiten het plangebied. Aan de zuidzijde grenst het plangebied ook aan een bosgebied. De omgeving van dit deelgebied wordt gevormd door de bosgebieden rond Beetsterzwaag, evenals agrarische percelen, doorkruist door sloten en boomwallen.

Het planvoornemen in deelgebied 1 bestaat uit het dempen van de sloten die evenwijdig aan het Koningsdiep lopen, evenals het verondiepen van de sloten die hier haaks op lopen. Sloten die afwateren op het Koningsdiep worden voorzien van een stuw. Binnen de voorgenomen werkzaamheden worden aanwezige greppels behouden en/of hersteld om de kavelstructuur van het landschap haaks op het Koningsdiep te benadrukken. Binnen het planvoornemen worden in dit deelgebied geen bomen gekapt. Het doel van de voorgenomen werkzaamheden is het verhogen van de grondwaterstanden, om zo vernatting van de percelen te stimuleren.

Figuur 1.2. Een impressie van deelgebied 1: Hemrikkerscharren Midden.

Deelgebied 2: De Poasen (figuur 1.1.: geel)

Deelgebied 2 bevindt zich in oostelijke richting van deelgebied 1, ten zuiden van het Koningsdiep en bestaat uit grasland aan de Poasen. Aan de noordzijde van het deelgebied loopt een ontwateringssloot van omliggende agrarische percelen richting het Koningsdiep. De oost-, west- en een gedeelte van de zuidzijde van dit deelgebied worden ook begrenst door een sloot. Op het moment van schrijven lijkt het perceel in dit deelgebied intensief te worden beheerd. De omgeving van het plangebied wordt gevormd door de bosgebieden rond Beetsterzwaag, evenals agrarische percelen, doorkruist door sloten en boomwallen.

Binnen de voorgenomen werkzaamheden wordt de noordelijke oever van de sloot aan de zuidzijde van het deelgebied ingericht als natuurvriendelijke oever. Hiernaast wordt een zuidelijk gelegen agrarisch perceel opgehoogd, waarbij grond uit dit deelgebied zal worden gebruikt. Deze grond zal vrijkomen door het verlagen van (een deel van) dit deelgebied. De wijze waarop deze verlaging zal plaatsvinden is ten tijde van dit schrijven nog onbekend. Binnen het planvoornemen worden geen bomen aangetast.

Figuur 1.3. Een impressie van deelgebied 2: De Poasen.

Deelgebied 3: Mjûmsterwei (figuur 1.1.: blauw)

Het derde deelgebied bevindt zich ten noorden van de Bakkeveense Duinen, aan de zuid- en westzijde van het perceel Mjûmsterwei 32. Het deelgebied bestaat uit grasland, doorkruist door sloten en bomenrijen. Op het moment van schrijven is sprake van intensieve begrazing door schapen. De omgeving van het deelgebied wordt gekenmerkt door de Bakkeveense Duinen, evenals agrarische percelen, doorkruist door sloten en boomwallen.

Het planvoornemen in dit deelgebied bestaat uit het indelen hiervan als onderdeel van de Bakkeveense Duinen, hoewel de indeling van dit gebied ten tijde van dit schrijven nog niet bekend is. Mogelijk wordt dit gedeelte ingericht als kruiden- en faunarijk grasland of als een soort natuurbos. Het is hierbij op het moment van schrijven onduidelijk of er binnen het deelgebied bomen worden gekapt.

Figuur 1.3. Een impressie van deelgebied 3: Mjûmsterwei.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

In deelgebied 1 zijn soorten aangetroffen als schapenzuring, ridderzuring, waterzuring, pinksterbloem, gewone dotterbloem, zilverschoon, holpijp, hondsdraf en vaste lupine. Hoewel de gewone dotterbloem in het verleden wel beschermd was onder de Wnb, is dit ten tijde van dit schrijven niet langer het geval. Ten tijde van het veldbezoek zijn ook verder geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen dit deelgebied niet voldaan.

Figuur 2.1. Impressie van de flora in deelgebied 1 met v.l.b.n.r.o.: hondsdraf, waterzuring, gewone dotterbloem en zilverschoon.

In deelgebied 2 zijn soorten aangetroffen als paardenbloem, hondsdraf, madeliefje, zilverschoon, speenkruid, grote brandnetel, holpijp, fluitenkruid en pinksterbloem. Ook in dit deelgebied zijn ten tijde van het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Hiernaast is hier ook geen sprake van het geschikte biotoop hiervoor. Het deelgebied is te voedselrijk.

Figuur 2.2. Impressie van de flora in deelgebied 2 met v.l.b.n.r.o.: paardenbloem, holpijp, fluitenkruid en speenkruid.

Ook deelgebied 3 is ongeschikt bevonden voor beschermde plantensoorten. In dit deelgebied zijn ten tijde van het veldbezoek soorten als klein kaasjeskruid, madeliefje, paardenbloem, grote brandnetel, speenkruid, witte dovenetel, paarse dovenetel en vingerhoedskruid aangetroffen. Ook in dit deelgebied zijn ten tijde van het veldbezoek geen beschermde plantensoorten, noch het geschikte biotoop hiervoor aangetroffen.

Figuur 2.3. Impressie van de flora in deelgebied 3 met v.l.b.n.r.o.: vingerhoedskruid, paardenbloem, madeliefje en paarse dovenetel.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten in de drie deelgebieden kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen en verspreidingsgegevens.

2.2 Vogels

Jaarrond beschermde vogelnesten

Roofvogels en uilen

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten en horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomen binnen en vlak buiten de drie deelgebieden zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van boomnesten. Hierbij zijn geen boomnesten aangetroffen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde boomnesten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden dan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Hiernaast zijn in geen van de drie plangebieden kunstmatige bouwwerken aanwezig. De aanwezigheid van gebouw-broedende soorten als de huismus, gierzwaluw en de kerkuil kan derhalve ook op voorhand worden uitgesloten.

Ten tijde van het veldbezoek werd de tapuit waargenomen binnen deelgebied 1: Hemrikkerscharren midden (figuur 2.4). De tapuit is opgenomen in de Wet natuurbescherming als zogenaamde 'categorie 5' soort.

Dit houdt in dat de nesten van deze soort alleen jaarronde bescherming genieten als de omgeving hiervan geen (voldoende) alternatieven biedt. De tapuit is een soort welke voornamelijk in duingebieden en droge zanderige heiden tot broeden komt in konijnenholten. Voor zover bekend broedt de soort op het vaste land van de provincie Friesland alleen nog op het Aekingerzand. De deelgebieden van het plangebied bieden geen geschikt broedhabitat voor deze soort. Een broedgeval kan dan ook op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.4. Een tapuit binnen deelgebied 1: Hemrikkerscharren midden.

- De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Het plangebied en de omgeving hiervan bieden mogelijkheden voor verschillende soorten broedvogels. Zo kunnen soorten als houtduif tot broeden komen in bomen binnen en vlak buiten de deelgebieden en kunnen watervogels als wilde eend en meerkoet tot broeden komen in/langs de sloten in het plangebied. Hiernaast is voornamelijk deelgebied 1, door de rustige omgeving hiervan geschikt als nestlocatie voor weidevogels en soorten als de velduil. Hoewel deze soort voornamelijk in kustgebieden, zoals in kwelders tot broeden komt en er in de afgelopen periode geen sprake is geweest van invasiejaren, kan de aanwezigheid van nesten van velduilen naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten.

- Binnen en vlak buiten het plangebied, maar binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen (algemene) vogels tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedproces (grofweg 15 maart - 15 juli).

2.3 Zoogdieren

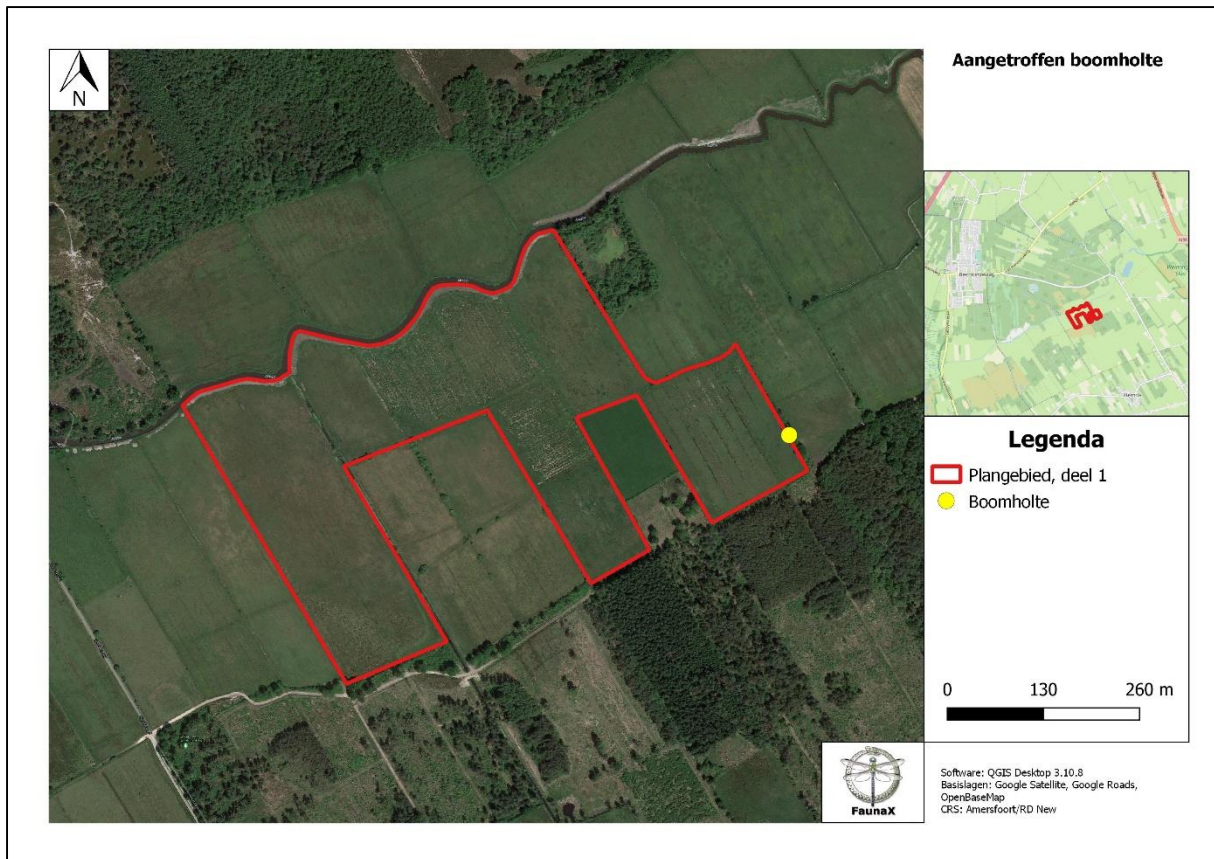
Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. In bomen verblijven vleermuizen vaak in oude spechtengaten of gaten die binnenin een boom zijn doorgerot als het gevolg van bijvoorbeeld het afbreken van takken. De bomen binnen en vlak buiten de drie deelgebieden zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van boomholten. Hierbij zijn verschillende boomholten aangetroffen. Echter, de grote meerderheid hiervan is ongeschikt bevonden als verblijfplaats voor vleermuizen, doordat deze bijvoorbeeld niet diep genoeg, of in de verkeerde richting door de boom lopen. Uitzondering hierop wordt gevormd door een enkele boomholte welke oostelijk van deelgebied 1 werd aangetroffen (figuur 2.6). Hoewel de els waarin deze holte zich bevindt buiten de begrenzing van het deelgebied valt, kunnen de voorgenomen werkzaamheden wel gepaard gaan met negatieve effecten hierop, bijvoorbeeld als gevolg van de uitstraling van kunstlicht in de richting van de boomholte. Negatieve effecten op een verblijfplaats van vleermuizen in deelgebied 1 kunnen derhalve niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.6. Een boomholte ten noordoosten van deelgebied 1.

Figuur 2.7. De locatie van de aangetroffen boomholte ten oosten van deelgebied 1.

Binnen de drie deelgebied zijn geen kunstmatige bouwwerken aanwezig. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in kunstmatige bouwwerken binnen de deelgebieden kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Foerageergebieden en vliegroutes

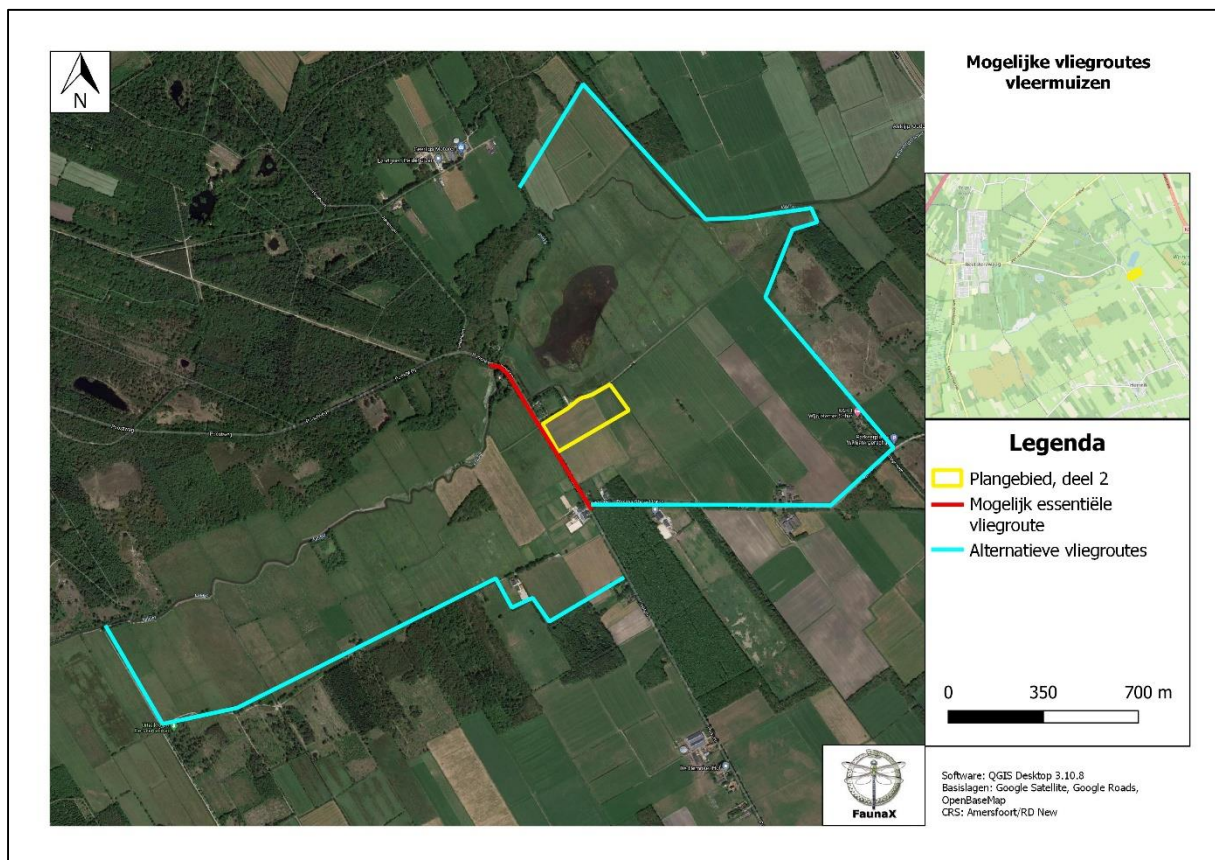
Deelgebied 1: Hemrikkerscharren midden

Het Koningsdiep, welke langs deelgebied 1 loopt, vormt een verbinding tussen verschillende bebouwde gebieden, zoals Beetsterzaag en Nij Beets en foerageergebieden van vleermuizen, zoals de bosgebieden rond Beetsterzwaag en verschillende waterlichamen. Het is hierdoor zeer aannemelijk dat het Koningsdiep een (belangrijke) vliegroute vormt voor verschillende soorten vleermuizen uit de ruime omgeving. De voorgenomen werkzaamheden kunnen gepaard gaan met negatieve effecten op deze vliegroute, bijvoorbeeld als gevolg van de uitstraling van kunstlicht tussen zonsondergang en zonsopkomst. Negatieve effecten op een essentiële vliegroute als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden in deelgebied 1 kunnen derhalve naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten.

Gezien de locatie en de structuur van deelgebied 1, grenzend aan een bosgebied ten zuiden hiervan vormt dit waarschijnlijk onderdeel van een foerageergebied voor verschillende soorten vleermuizen. Echter, doordat de omgeving van het plangebied over dezelfde structuren beschikt, is er naar ons inzicht sprake van alternatieve foerageergebieden. Hiernaast zijn de werkzaamheden slechts van tijdelijke duur en gaat er hierdoor geen foerageergebied permanent verloren. Negatieve effecten op een essentieel foerageergebied als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden in deelgebied 1 kunnen derhalve wel op voorhand worden uitgesloten.

Deelgebied 2: De Poasen

Deelgebied 2 ligt niet direct aan het Koningsdiep. Echter, dit deelgebied grenst wel aan een bomenlaan, welke een directe verbinding vormt tussen een zuidelijk gelegen bosgebied, een noordelijk gelegen bosgebied en het Koningsdiep. De dichtstbijzijnde vergelijkbare verbindingen bevinden zich op ca. 900 meter ten noordoosten en 1,8 km ten zuidwesten hiervan (figuur 2.8). Deze bomenlanen bevinden zich dusdanig ver weg, of liggen dusdanig ongunstig dat de bomenlaan langs het plangebied mogelijk een essentiële vliegroute voor diverse soorten vleermuizen vormt. Ook de werkzaamheden binnen deelgebied 2 kunnen gepaard gaan met negatieve effecten hierop, bijvoorbeeld door de uitstraling van kunstlicht tussen zonsondergang en zonsopkomst. Negatieve effecten op een essentiële vliegroute van vleermuizen als gevolg van de werkzaamheden in deelgebied 2 kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.8. De bomenlaan welke langs deelgebied 2 loopt vormt mogelijk een essentiële vliegroute voor vleermuizen.

Negatieve effecten op een essentieel foerageergebied in dit deelgebied kunnen echter wel op voorhand worden uitgesloten op basis van de aanwezigheid van alternatieve foerageergebieden in de omgeving hiervan.

Deelgebied 3: Mjûmsterwei

Rond deelgebied 3 bevinden zich tevens diverse bomenrijen. Deze bomenrijen vormen echter geen duidelijke verbinding tussen twee voor vleermuizen belangrijke gebieden. Negatieve effecten op een essentiële vliegroute als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden in deelgebied 3 kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Ook de aanwezigheid van een essentieel foerageergebied van vleermuizen in dit deelgebied kan op voorhand worden uitgesloten, doordat er in de directe omgeving hiervan verschillende alternatieve foerageergebieden aanwezig zijn.

- Negatieve effecten op een eventuele verblijfplaats van vlermuizen in een boomholte ten oosten van deelgebied 1 kunnen **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentiële vliegroutes als gevolg van de werkzaamheden in deelgebieden 1 en 2 kunnen tevens **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentiële vliegroutes als gevolg van de werkzaamheden in deelgebied 3, en op essentiële foerageergebieden als gevolg van de werkzaamheden in deelgebieden 1, 2 en 3 kunnen wel op voorhand worden uitgesloten.

Overige zoogdieren

Het plangebied is tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van (geschikt habitat van) overige beschermde soorten zoogdieren.

Das

Rond alle drie de deelgebieden zijn waarnemingen van de das bekend (figuur 2.9). Binnen de drie deelgebieden zijn echter geen dassenburchten aangetroffen. Alleen in deelgebied 1 werden ten tijde van het veldbezoek oude graafsporen van dassen aangetroffen. De aanwezigheid van dassenburchten binnen de deelgebieden kan op voorhand worden uitgesloten. Echter kunnen alle drie de plangebieden als foerageergebied worden gebruikt. Dassen staan immers bekend om het feit dat ze graag in weiland zoeken naar insectenlarven zoals emelten. Daarnaast is het niet uit te sluiten dat voor aanvang van de werkzaamheden dassenpijpen worden gegraven in of langs de randen van de plangebieden. Negatieve effecten op dassen kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.9. Uit de omgeving van de drie deelgebieden (rood, geel en blauw omlijnd) zijn diverse waarnemingen van dassen (groene stippen) bekend (bron: NDFP).

Waterspitsmuis

Uit de omgeving van de drie deelgebieden zijn waarnemingen van de waterspitsmuis bekend (figuur 2.10). Dit betreffen veelal oude waarnemingen van voor 2010. De waterspitsmuis is een zoogdiersoort welke voornamelijk voorkomt in waterrijke omgevingen met voldoende dekking, bijvoorbeeld in de vorm van sloten met een ontwikkelde oevervegetatie. In deelgebied 1 voldoen vrijwel alle sloten en greppels hieraan. Hoewel veel van de aanwezige sloten ten tijde van het veldbezoek (bijna) droog stonden, was hier sprake van een goed ontwikkelde vegetatiestructuur (figuur 2.11).

In deelgebied 2 is alleen in het geval van de zuidelijke grenssloot sprake van een voor waterspitsmuizen geschikte vegetatiestructuur (figuur 2.12). Binnen de voorgenomen werkzaamheden wordt de noordelijke oever van deze sloot ingericht als natuurvriendelijke oever. Hierbij vinden naar alle waarschijnlijkheid graafwerkzaamheden plaats. Negatieve effecten op de waterspitsmuis als gevolg van deze graafwerkzaamheden in de zuidelijke grenssloot kunnen naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.12. Binnen deelgebied 2 is alleen de zuidelijke grenssloot geschikt bevonden voor de waterspitsmuis.

De sloten binnen deelgebied 3 zijn ongeschikt bevonden voor de waterspitsmuis, doordat deze niet jaarrond waterhoudend zijn en tevens niet over een geschikte vegetatiestructuur beschikken. Hoewel het ten tijde van dit schrijven onbekend is of deze sloten binnen het planvoornemen zullen worden aangetast, is de verwachting tevens dat dit niet het geval is. Negatieve effecten op de waterspitsmuis als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden in deelgebied 3 kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

De aanwezigheid van andere beschermde zoogdiersoorten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en habitateigenschappen. Zo zijn binnen de deelgebieden geen geschikte boomholtes voor boommarters, nesten van eekhoorns, of geschikt habitat van de grote bosmuis aanwezig. Hiernaast zijn soorten als steenmarter, egel en de drie kleine marterachtigen bunzing, wezel en hermelijn in de Provincie Fryslân vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- Negatieve effecten op leefgebied van de das als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden in de drie deelgebieden kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

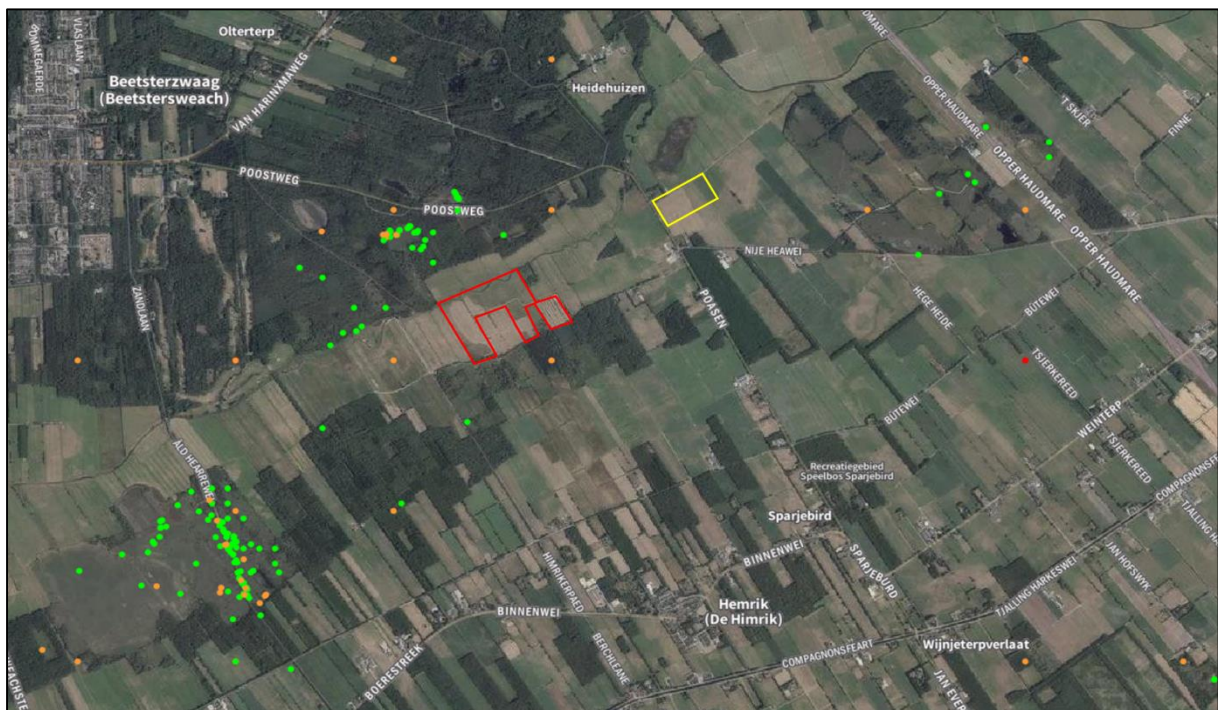
- Negatieve effecten op de waterspitsmuis als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden in deelgebieden 1 en 2 kunnen **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op de waterspitsmuis als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden in deelgebied 3 kunnen wel op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van overige beschermde zoogdiersoorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied kunnen wel andere licht beschermde soorten voorkomen. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen.

Adder

Uit de omgeving van de deelgebieden zijn diverse waarnemingen van adders bekend (figuur 2.13 en 2.14). Zo ook op korte afstand van alle drie de deelgebieden. In Nederland komt de adder voornamelijk voor op zandgronden. In de omgeving van de drie deelgebieden zijn voornamelijk heidegebieden, zoals de Lippenhuisterheide, open plekken in de bosgebieden rond Beetsterzwaag, de Bakkeveense duinen en de heide van Allardsoog geschikt als leefgebied voor de adder. De drie deelgebieden zijn op basis van habitateigenschappen zo goed als ongeschikt bevonden als leefgebied voor de adder. Adders worden namelijk maar zelden in graslanden zoals deze in de deelgebieden aanwezig zijn aangetroffen. Vanwege de ligging op korte afstand van geschikter leefgebied kan echter niet op voorhand uitgesloten worden dat eens in de zoveel tijd een adder in de deelgebieden van het plangebied terecht komt, bijvoorbeeld om hier tijdelijk te foerageren. De kans dat zich binnen één van de deelgebieden vaste rust en verblijfplaatsen (zoals hibernacula) bevinden is zo goed als nul. Negatieve effecten op de adder kunnen naar ons inzien op voorhand worden uitgesloten door buiten de actieve periode van deze soort te werken. Zo kan op voorhand worden uitgesloten dat er individuen worden gedood of verwond die zich tijdelijk in het plangebied begeven.

Figuur 2.13. Uit de directe omgeving van deelgebieden 1 en 2 (rood en geel omljnd) zijn waarnemingen van adders bekend (groene stippen) (bron: NDFP).

Figuur 2.14. Uit de directe omgeving van deelgebied 3 (blauw omlijnd) zijn waarnemingen van adders (groene stippen) bekend (bron: NDDF).

Ringslang

De ringslang is een soort welke voornamelijk voorkomt in waterrijke gebieden met voldoende geschikt landhabitat waar mogelijkheden tot ei-afzet en overwintering aanwezig zijn. De ringslang wordt op de heide bij Bakkeveen om deze reden maar zeer sporadisch waargenomen. Hier is namelijk weinig oppervlaktewater aanwezig. Er is de afgelopen 20 jaar zelfs maar één waarneming ingevoerd en bij deze waarneming is geen bewijs geleverd waardoor niet kan worden uitgesloten dat het een adder is geweest.

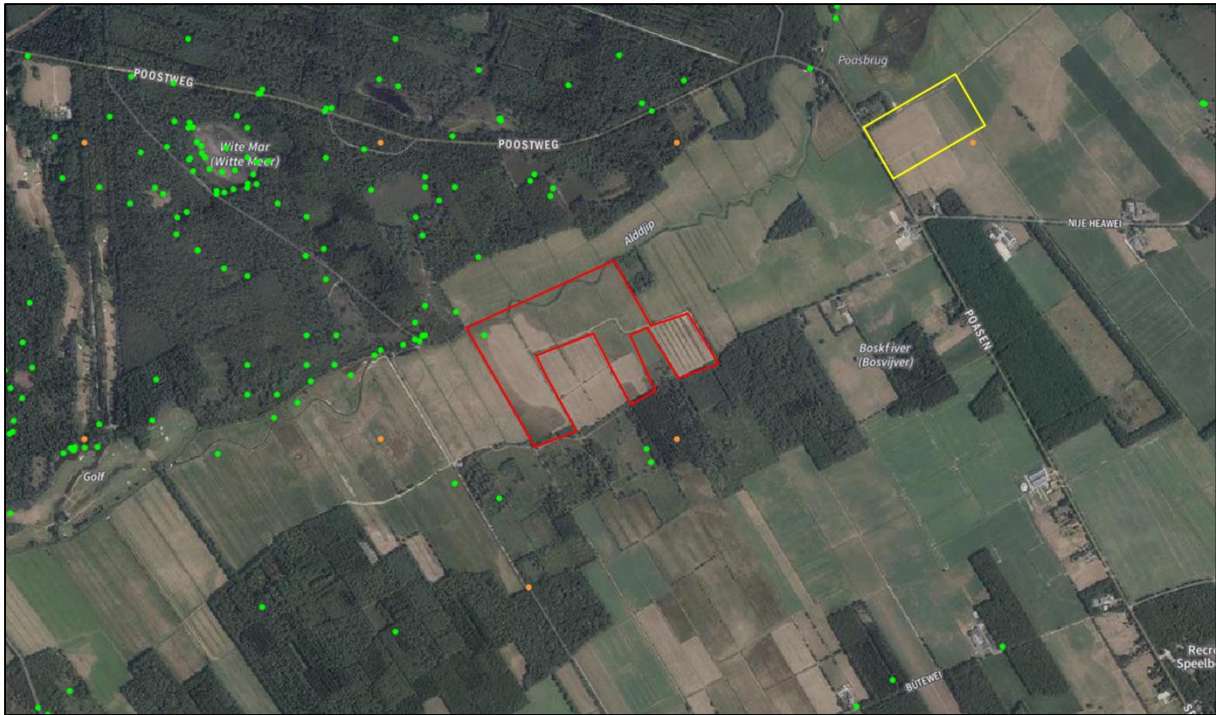
In de bossen van Beetsterzwaag is daarentegen sprake van een vrij hoge populatiedichtheid. De aan-één schakeling van bos, heide en vennen met aangrenzend extensief beheerde weilanden met sloten (waaronder deelgebied 1 en 2) vormen zeer geschikt leefgebied voor deze soort. De kans dat de ringslang voorkomt in deelgebied 3 is echter zo goed als nul. Daarnaast wordt dit deelgebied in de huidige vorm intensief beheerd waardoor hier weinig dekking aanwezig is. Ook vormen de sloten en oeverzones van de sloten geen geschikt foerageergebied voor deze soort. Negatieve effecten op ringslangen in deelgebied 3 kunnen op voorhand met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid worden uitgesloten. Voor de zekerheid kan de actieve periode van de ringslang worden vermeden om negatieve effecten op ringslangen die tijdelijk in het plangebied verblijven te voorkomen.

Voor deelgebied 2 geldt dat dit gelegen is bij het deel van de Beetsterzwaagse bossen waar de populatiedichtheid van de ringslang lager is. Dit komt doordat in dit oostelijk gelegen deel van de bossen weinig heide en oppervlaktewater aanwezig is. Desalniettemin is de soort wel in de directe omgeving van dit deelgebied waargenomen. Vanwege het intensieve beheer is in dit deelgebied weinig geschikt habitat voor ringslangen aanwezig. De kans dat de ringslang zich hier voortplant of hier overwintert is naar ons inzicht nihil. Wel kan in of langs de sloot door ringslangen worden gefoerageerd. Negatieve effecten kunnen naar ons inzicht worden voorkomen door de actieve periode van de ringslang te vermijden. Zo kan op voorhand worden uitgesloten dat individuen worden gedood of verstoord als gevolg van de werkzaamheden.

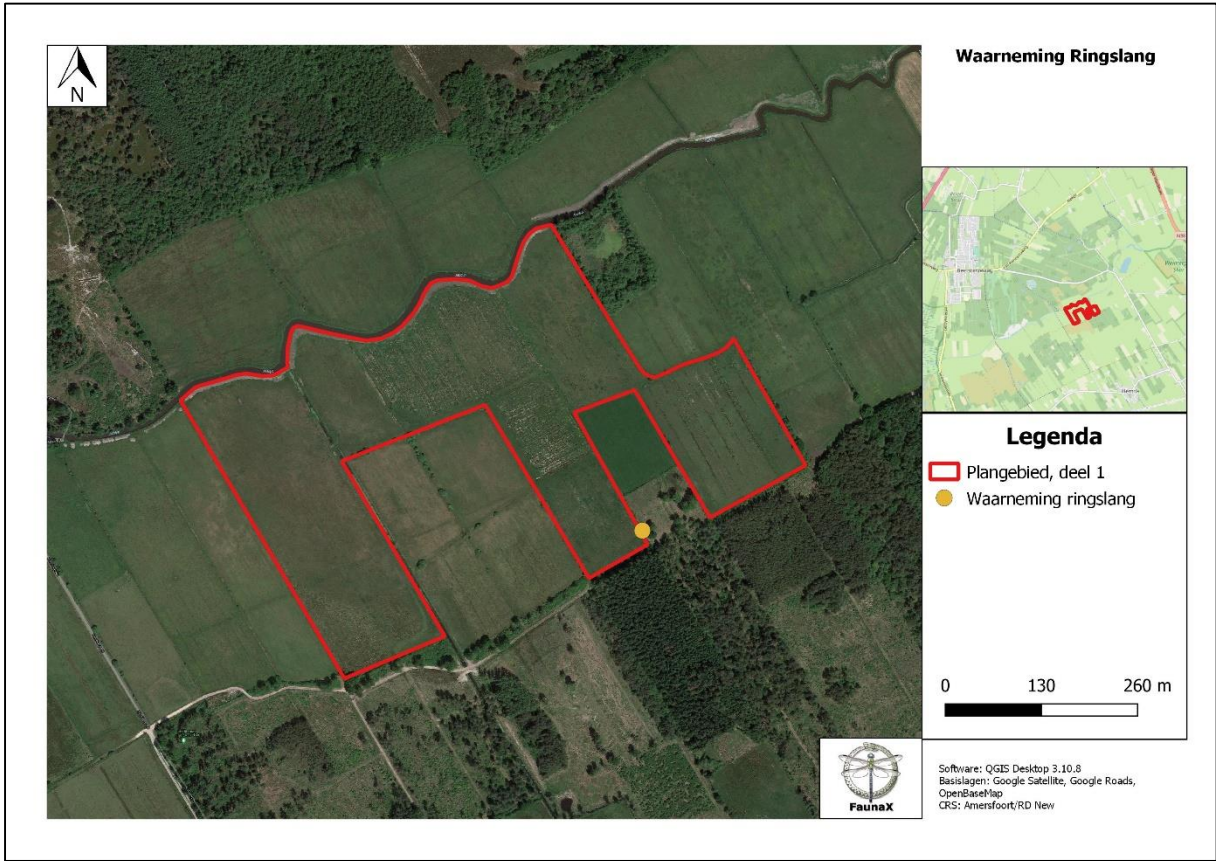
In tegenstelling tot in deelgebied 2 en 3 achten we de kans dat de ringslang in deelgebied 1 overwintert en/of eieren afzet wel realistisch. Aan de westzijde van het plangebied zijn voor ringslangen geschikte ei-afzetplekken aangetroffen (figuur 2.15), bijvoorbeeld in de vorm van dikke lagen mos met maaisel. Ook in de oeverzone van de sloten in dit deelgebied zijn mogelijkheden tot ei-afzet en tevens overwintering aanwezig, bijvoorbeeld in de wortelzones van wilgen die langs deze sloten staan. Daar komt bij dat dit deelgebied grenst aan het deel van de Beetsterzwaagse bossen waar de populatie ringslangen zich concentreert en de soort daadwerkelijk in het plangebied is waargenomen. Tevens is ten tijde van het veldbezoek vlak buiten deelgebied 1 een ringslang waargenomen (figuur 2.17). Op basis van deze combinatie van factoren kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de ringslang in deelgebied 1 niet op voorhand worden uitgesloten. Negatieve effecten op leefgebied van de ringslang binnen dit deelgebied kunnen derhalve niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.15. Een voor ringslangen geschikte ei-afzetplek aan de westzijde van deelgebied 1.

Figuur 2.16. Uit deelgebied 1 (rood omlijnd), evenals de omgeving hiervan zijn waarnemingen van ringslangen (groene stippen) bekend (bron: NDDF).

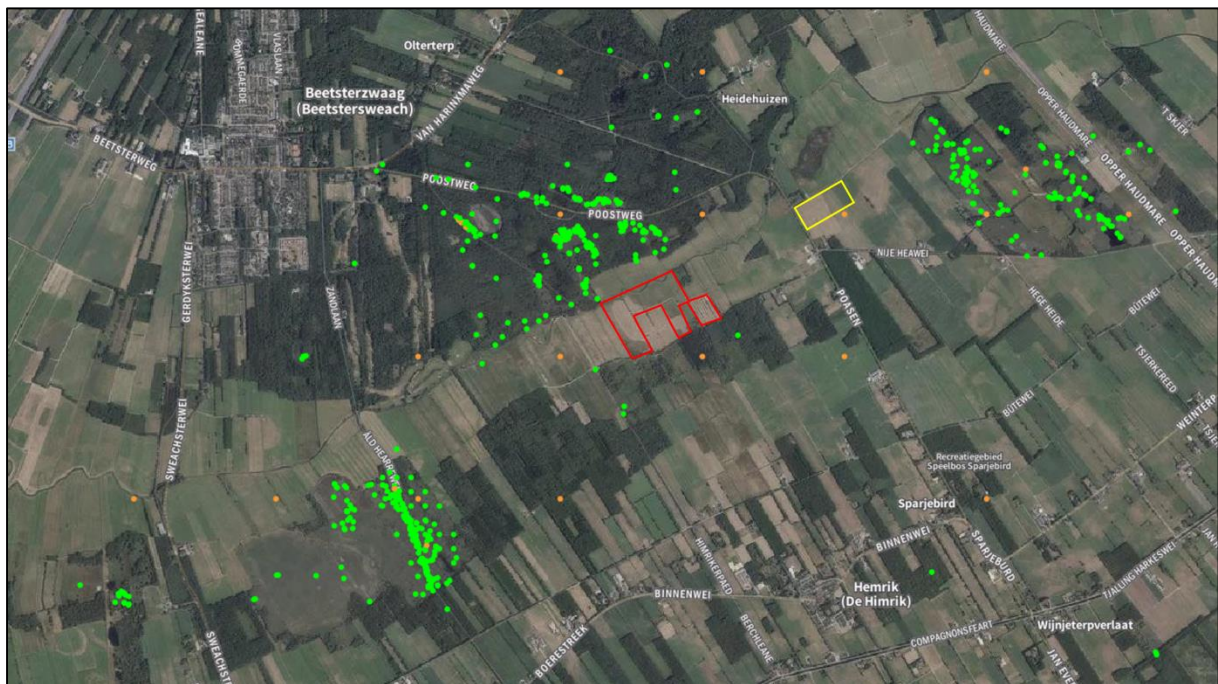

Figuur 2.17. Vlak buiten deelgebied 1 (rood omlijnd) werd ten tijde van het veldbezoek een ringslang waargenomen (oranje stip).

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis is een vochtminnende soort welke voorkomt in relatief dicht begroeide gebieden, waaronder heide, hoogveen, bosranden en open plekken in bossen (bronnen: RAVON & Soortenstandaard Levendbarende Hagedis). Uit de omgeving van de drie deelgebieden zijn diverse waarnemingen van de levendbarende hagedis bekend (figuur 2.18 en 2.19). In deelgebied 3 is de soort zelfs daadwerkelijk waargenomen. De kans op de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen (zoals hibernacula) is naar ons inzien in plangebied 2 en 3 dermate klein dat het niet realistisch is om hier rekening mee te houden. Hiervoor zijn de deelgebieden te kaal. Alleen langs de oevers van de sloten van deelgebied 2 is genoeg dekking aanwezig. De omstandigheden zijn hier echter dusdanig nat dat de kans op overwintering hier nihil lijkt. Deze deelgebieden worden naar ons inzien hoogstens tijdelijk als foerageergebied gebruikt. Negatieve effecten op de levendbarende hagedis kunnen in deze deelgebieden worden voorkomen door de actieve periode te vermijden.

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van de levendbarende hagedis in deelgebied 1 kan naar ons inzien niet op voorhand worden uitgesloten. Dit deelgebied grenst aan het deel van de Beetsterzwaagse bossen waar de populatiedichtheid van deze soort het hoogst is. Tevens staat de vegetatie (onder andere pitrus) hier relatief hoog en is er langs de sloten dekking aanwezig in de vorm van grassen en wilgen. De ervaring leert dat de levendbarende hagedis in dit soort situaties in lage dichtheden in het gebied kan verblijven.

Figuur 2.18. Uit de omgeving van deelgebieden 1 en 2 (rood en geel omlijnd) zijn waarnemingen van de levendbarende hagedis (groene stippen) bekend (bron: NDFP).

De aanwezigheid van overige in Nederland voorkomende beschermde reptielen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (NDFF). De aanwezigheid van deze soorten binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen (hibernacula) van de adder kan in alle drie de deelgebieden op voorhand worden uitgesloten. Wel kunnen adders tijdelijk gebruik maken van de drie plangebieden. Negatieve effecten kunnen worden voorkomen door de actieve periode van de adder te vermijden.
- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van ringslangen in plangebied 1 kan niet op voorhand worden uitgesloten. In plangebied 2 en 3 achten we de kans op deze aanwezigheid nihil, maar kunnen ringslangen wel tijdelijk van het plangebied gebruik maken. Negatieve effecten kunnen hier worden voorkomen door de actieve periode van de ringslang te vermijden.
- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van levendbarende hagedissen in plangebied 1 kan niet op voorhand worden uitgesloten. In plangebied 2 en 3 achten we de kans op deze aanwezigheid nihil, maar kunnen levendbarende hagedissen wel tijdelijk van het plangebied gebruik maken. Negatieve effecten kunnen hier worden voorkomen door de actieve periode van de levendbarende hagedis te vermijden.
- De aanwezigheid van de hazelworm in plangebied 3 kan op voorhand worden uitgesloten. In plangebied 1 en 2 achten we de kans op de aanwezigheid van verblijfplaatsen nihil, maar kunnen hazelwormen wel tijdelijk van het plangebied gebruik maken. Negatieve effecten kunnen hier worden voorkomen door de actieve periode van de hazelworm te vermijden.

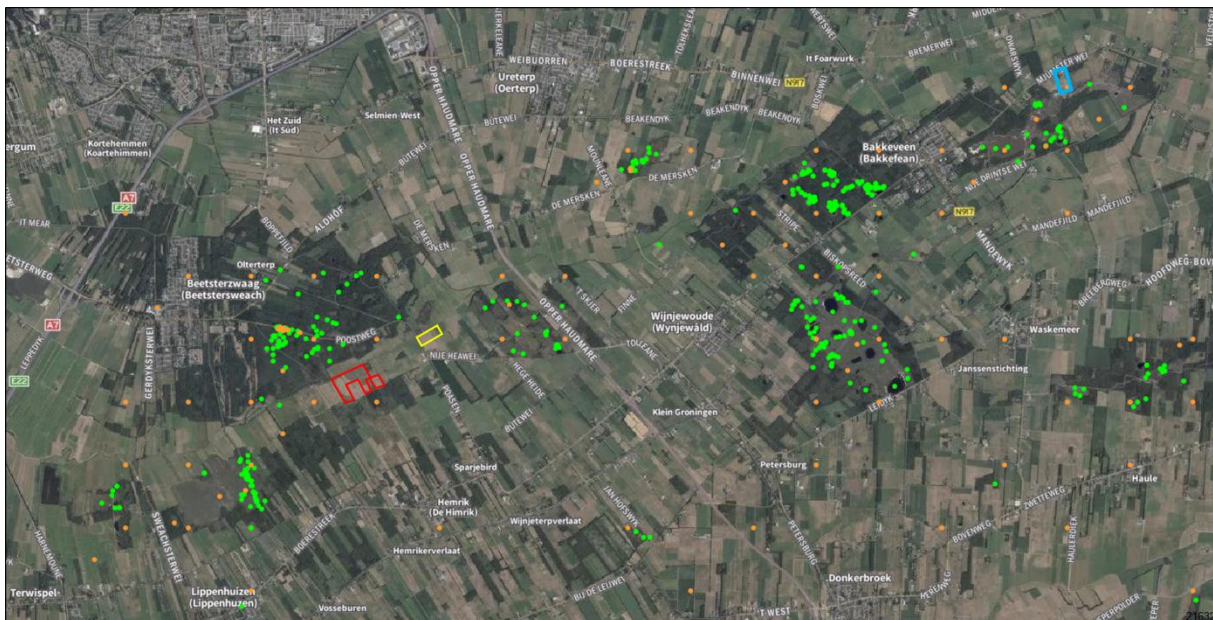
2.5 Amfibieën

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor beschermde amfibieën. Uit een bureaustudie is gebleken dat het plangebied zich buiten het verspreidingsgebied van veel in Nederland beschermde amfibieënsoorten als de knoflookpad en de boomkikker bevindt (bron: NDFF). De aanwezigheid van deze soorten binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten. Uitzondering hierop wordt gevormd door de heikikker, poelkikker en rugstreeppad.

Heikikker & poelkikker

Uit de omgeving van de drie deelgebieden zijn diverse waarnemingen van de heikikker en de poelkikker bekend (figuur 2.21, 2.23, 2.24). Beide soorten hebben een voorkeur voor veen- en heidegebieden en planten zich voort in relatief voedselarm water, bijvoorbeeld in vennen. Ook sloten kunnen geschikt zijn voor deze soorten, zolang deze over geschikte oever/watervegetatie beschikken en niet te voedselrijk zijn.

Veel van de greppels en sloten binnen deelgebied 1 zijn niet jaarrond waterhoudend. Hierdoor zijn deze waarschijnlijk ongeschikt als voortplantingswater voor de heikikker en poelkikker. Uitzondering hierop wordt gevormd door een tweetal sloten aan de oostzijde van deelgebied 1 (figuur 2.22), welke haaks op het Koningsdiep aansluiten. Deze sloten worden slechts extensief beheerd en beschikken over voor heikikkers en poelkikkers geschikte vegetatie. Ook worden deze sloten gevoed door kwel waardoor het water relatief voedselarm is. Deze sloten zijn hierdoor geschikt bevonden als voortplantingswater voor beide soorten. De aanwezigheid van voortplantingswater van de heikikker en de poelkikker in de sloten binnen deelgebied 1 kan derhalve niet op voorhand worden uitgesloten. Daarbij kan tevens niet worden uitgesloten dat in de oeverzones van de sloten van het plangebied door heikikkers en poelkikkers wordt overwinterd, al zullen de meeste kikkers hiervoor waarschijnlijk naar het bos trekken.

Figuur 2.21. Uit de omgeving van alle deelgebieden (rood, geel en blauw omlijnd) zijn waarnemingen van de heikikker (groene stippen) bekend (bron: NDFF).

Figuur 2.24. Uit de omgeving van deelgebied 3 (blauw omlijnd) zijn waarnemingen van de poelkikker (groene stippen) bekend (bron: NDFF)

Figuur 2.25. Holpij in de zuidelijke grenssloot van deelgebied 2.

Rugstreepad

Uit de omgeving van deelgebied 3 zijn waarnemingen van de rugstreepad bekend (figuur 2.26). Voortplantingswater van de rugstreepad bestaat veelal uit ondiepe, snel opwarmende wateren. Vaak worden niet jaarrond waterhoudende wateren door deze soort gebruikt als voortplantingswater. Landhabitat wordt voornamelijk gevormd door losse zanderige grond waar de rugstreepad zichzelf kan ingraven. Soms worden ook bestaande holen door de soort gebruikt.

De sloten in deelgebied 3 stonden ten tijde van het veldwerk (tijdens de voortplantingsperiode van de rugstreepad) reeds droog en vormen geen geschikt voortplantingswater voor de rugstreepad. Al hoewel deze soort een grote dispersieafstand heeft, achten we de kans dat de soort in het plangebied overwintert op basis van habitateigenschappen dusdanig klein dat we het niet realistisch vinden om hier rekening mee te houden. Mogelijkheden tot overwintering zijn zeer gering en dichterbij de voortplantingswateren zijn betere overwinteringsmogelijkheden aanwezig in de vorm van zandverstuiving en droge heide.

Figuur 2.26. Uit de omgeving van deelgebied 3 (blauw omlijnd) zijn waarnemingen van de rugstreepad (groene stippen) bekend (bron: NDFD)

De dichtstbijzijnde recente waarnemingen van de rugstreepad nabij deelgebieden 1 en 2 zijn afkomstig uit de omgeving van Tijnje, op ca. 8 km afstand van deze deelgebieden (bron: NDFD). Hoewel de dispersieafstand van de rugstreepad zeer groot is, is het zeer onaannemelijk dat rugstreepadden de afstand tussen Tijnje en deelgebieden 1 en 2 overbruggen om hier voortplantingswater en landhabitat te zoeken. De aanwezigheid van de rugstreepad in deelgebieden 1 en 2 kan derhalve op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens.

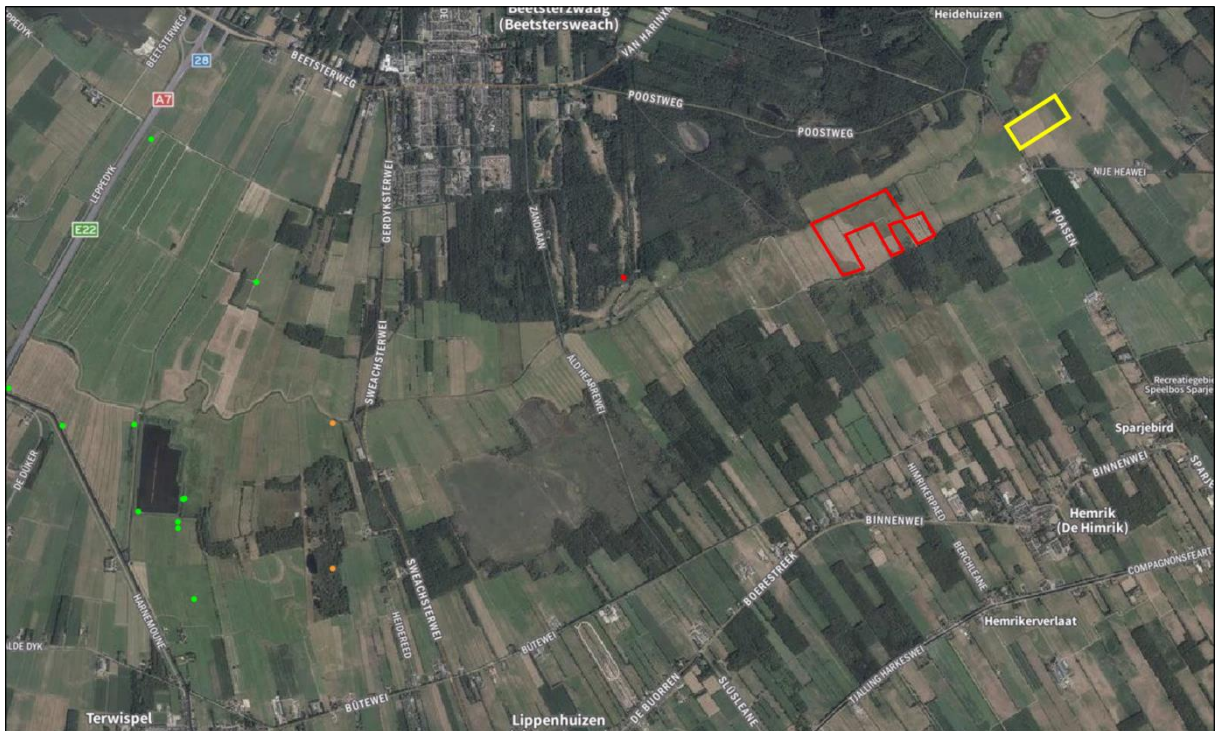
Binnen het plangebied kunnen naast de voorgenoemde soorten andere, lichter beschermde amfibieën voorkomen, zoals gewone pad en bruine kikker. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van voortplantingswater en landhabitat van de heikikker en de poelkikker binnen deelgebieden 1 en 2 kan **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van voortplantingswater en landhabitat van de heikikker en de poelkikker in deelgebied 3 kan wel op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van de rugstreeppad binnen deelgebied 1 en 2 kan op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van de rugstreeppad in deelgebied 3 achten we zo onaannemelijk dat we het niet realistisch achten om hier rekening mee te houden.
- De aanwezigheid van overige beschermde amfibieën in de drie deelgebieden kan op voorhand worden uitgesloten.
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten, zoals gewone pad en bruine kikker geldt de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.6 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. De enige beschermde zoetwatervis welke redelijkerwijs binnen de drie deelgebieden voor kan komen is de grote modderkruiper. Deze soort staat in Nederland bekend als poldervis, welke voornamelijk voorkomt in sloten met een goed ontwikkelde sliblaag en vegetatiestructuur.

Veel van de sloten en greppels binnen deelgebied 1 zijn niet jaarrond waterhoudend, en derhalve ongeschikt als permanent leefgebied voor de grote modderkruiper. Uitzondering hierop wordt gevormd door de sloten aan de oostzijde van het deelgebied. Deze ondiepe sloten lijken het gehele jaar te beschikken over een ondiepe waterlaag, met ontwikkelde watervegetatie en een voor grote modderkruipers geschikte bodemstructuur. De dichtstbijzijnde waarnemingen van de grote modderkruiper uit de omgeving van deelgebied 1 zijn afkomstig uit het gebied ten noorden van Terwispel (figuur 2.27). De gebieden waaruit deze waarnemingen bekend zijn, staan in verbinding met deelgebied 1 door het Koningsdiep. De aanwezigheid van de grote modderkruiper in deelgebied 1 kan derhalve naar ons inzien niet op voorhand worden uitgesloten. Hoewel de oeverzone van het Koningsdiep op sommige plekken ook zal worden aangetast door het plaatsen van stuwen, kunnen negatieve effecten op leefgebied van de grote modderkruiper in het Koningsdiep naar ons inzicht wel op voorhand worden uitgesloten. Het Koningsdiep is zelf ongeschikt bevonden als permanent leefgebied van de grote modderkruiper, en functioneert waarschijnlijk alleen als verbindingroute.

Figuur 2.27. Uit het gebied ten noorden van Terwispel zijn waarnemingen van de grote modderkruiper (groene stippen) bekend (bron: NDFD)

Ook in de zuidelijke grenssloot van deelgebied 2 kan de aanwezigheid van de grote modderkruiper niet op voorhand worden uitgesloten. Deze sloot beschikt over een voor grote modderkruipers geschikte vegetatie en bodemstructuur en staat tevens met de voorgenoemde gebieden in verbinding doormiddel van het Koningsdiep en hierop uitlopende sloten.

De aanwezigheid van de grote modderkruiper in deelgebied 3 kan wel op voorhand worden uitgesloten op basis van de afwezigheid van jaarrond waterhoudende watergangen. Tevens is in deze sloten geen geschikt sliblaag aanwezig.

De aanwezigheid van overige beschermde zoetwatervissen kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFD) en habitateigenschappen.

- De aanwezigheid van leefgebied van de grote modderkruiper in deelgebieden 1 en 2 kan **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van overige beschermde zoetwatervissen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Ongewervelden

Het plangebied is gecontroleerd op (geschikt habitat van) beschermde ongewervelden.

Aardbeivlinder

Uit het Wijnjeterper Schar in oostelijke richting van deelgebieden 1 en 2 zijn diverse waarnemingen van de aardbeivlinder bekend (figuur 2.28). Er is slechts één waarneming van de aardbeivlinder bekend op korte afstand van deelgebied 1. Deze waarneming dateert echter uit 1996. Voor zover bekend is betreft de populatie in het Wijnjeterperschar de enige resterende populatie op het vaste land van de provincie Friesland en betreft dit een geïsoleerde populatie. Deze soort vertoont vrijwel geen zwerfgedrag waardoor nieuwe gebieden zelden worden ge(her)koloniseerd door geïsoleerde populaties.

De waardplant van de aardbeivlinder wordt in het binnenland gevormd door Tormentil. In geen van de drie deelgebieden is ten tijde van het veldbezoek Tormentil aangetroffen. Gezien de afwezigheid van de waardplant van de aardbeivlinder en de afstand tot het Wijnjeterperschar kan de aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied naar ons inzien op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.28. Uit het Wijnjeterper Schar, ten oosten van deelgebieden 1 en 2 (rood en geel omlijnd) is een populatie aardbeivlinder (groene stippen) bekend (bron: NDFF).

Gevlekte witsnuitlibel

Uit de omgeving van de drie deelgebieden, voornamelijk uit de omgeving van deelgebieden 1 en 2 zijn een aantal waarnemingen van de gevlekte witsnuitlibel bekend (figuur 2.29). De gevlekte witsnuitlibel is een vennissoort, waarvan het biotoop vooral bestaat uit verlandingszones, vennen en petgaten met helder, snel opwarmend, matig voedselrijk water. De soort plant zich echter ook voort in rijk begroeide, relatief voedselarme al dan niet kwel gevoerde sloten. De aanwezigheid van voortplantingswater van de gevlekte witsnuitlibel in deel gebied 1 en 2 kan derhalve niet op voorhand worden uitgesloten.

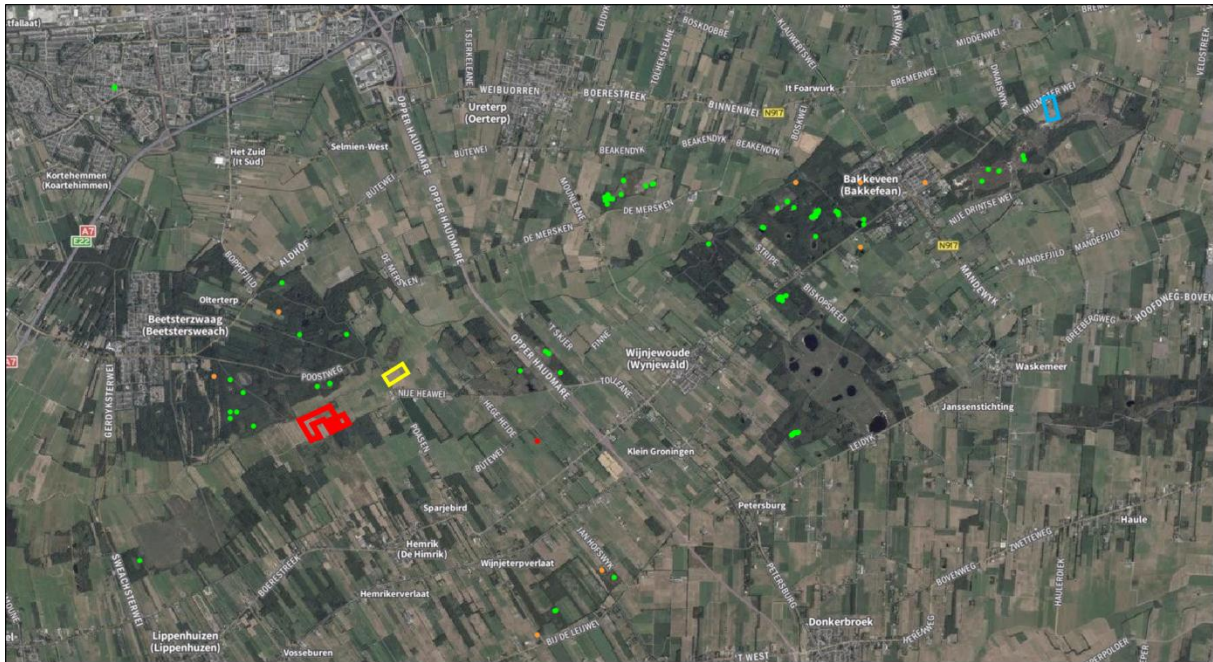
Omdat de larven van de gevlekte witsnuitlibel lange tijd in het water verblijven, kan het voorkomen van voortplantingswater in deelgebied 3 op voorhand worden uitgesloten. Deze sloten zijn niet jaarrond watervoerend.

Figuur 2.29. Uit de omgeving van de deelgebieden (rood, geel en blauw omlind) zijn waarnemingen van de gevleete witsnuitlibel (groene stippen) bekend (bron: NDFD).

Noordse winterjuffer

De Noordse winterjuffer is een soort welke zich voornamelijk voortplant in beschutte wateren met drijvende resten van riet en lisdodden (bron: Vlinderstichting) en plant zich vooral voort in laagveengebieden als de Weerribben en de Lendevallei. Uit de omgeving van de drie deelgebieden zijn waarnemingen van de Noordse winterjuffer bekend (figuur 2.30). Deze zijn voornamelijk afkomstig uit heidegebieden en open plekken in de bossen rond Beetsterzwaag. Waarschijnlijk vormen deze gebieden alleen overwinteringsplaatsen voor de Noordse winterjuffer. Binnen de drie deelgebieden is geen sprake van geschikt voortplantingswater. De aanwezigheid van voortplantingswater van de Noordse winterjuffer in de drie deelgebieden kan op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.30. Uit de omgeving van de deelgebieden (rood, geel en blauw omlijnd) zijn waarnemingen van de Noordse winterjuffer (groene stippen) bekend (bron: NDFJ).

Groene glazenmaker

Uit de ruime omgeving van deelgebied 1, voornamelijk ten westen van Gorredijk zijn waarnemingen van de watergebonden soort groene glazenmaker bekend (bron: NDFJ). Deze soort is gebonden aan waterlichamen met specifieke eigenschappen en vegetatie. De groene glazenmaker komt alleen voor in wateren waar ook krabbenscheer aanwezig is. Hiervan is binnen de drie deelgebieden geen sprake. De aanwezigheid van de groene glazenmaker kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Het voorkomen van andere beschermde ongewervelden kan worden uitgesloten, bijvoorbeeld op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFJ) en de afwezigheid van waardplanten van beschermde vlindersoorten.

- Het voorkomen van voortplantingswater van de gevlekte witsnuitlibel in plangebied 1 en 2 kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van de aardbeivlinder en overige beschermde ongewervelden in de drie deelgebieden kan naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

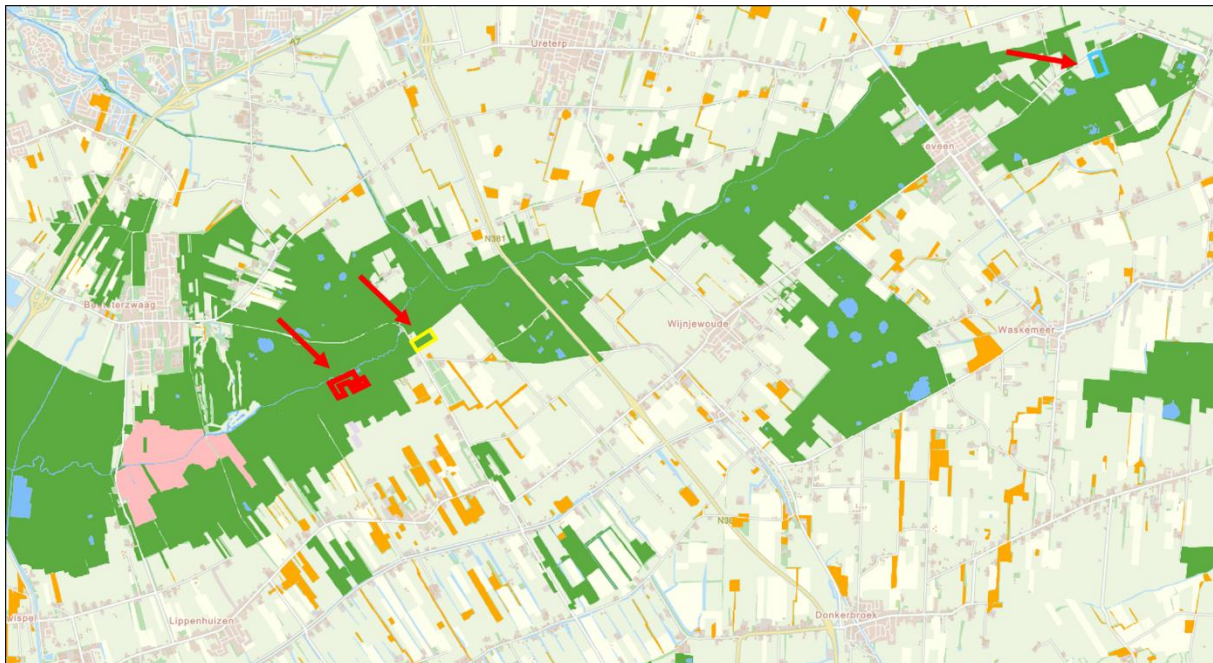
2.8 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op de deelgebieden. Geen van de deelgebieden zijn aangewezen als weidevogelkansgebied, of als ganzenfoerageergebied (bron: Kaartenkijldoos Provincie Fryslân). Echter, alle drie de deelgebieden vallen binnen de begrenzingen van het NatuurNetwerk Nederland. Daarnaast grenst deelgebied 3 aan het Natura2000-gebied Bakkeveense Duinen.

NatuurNetwerk Nederland

Alle drie de deelgebieden zijn (gedeeltelijk) onderdeel van het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voormalige EHS) en zijn hierin aangewezen als “overige natuur” (figuur 2.31). Hoewel er binnen de drie deelgebieden diverse werkzaamheden zullen plaatsvinden, hebben deze voornamelijk het verbeteren en onderhouden van natuurlijke waarden als doel.

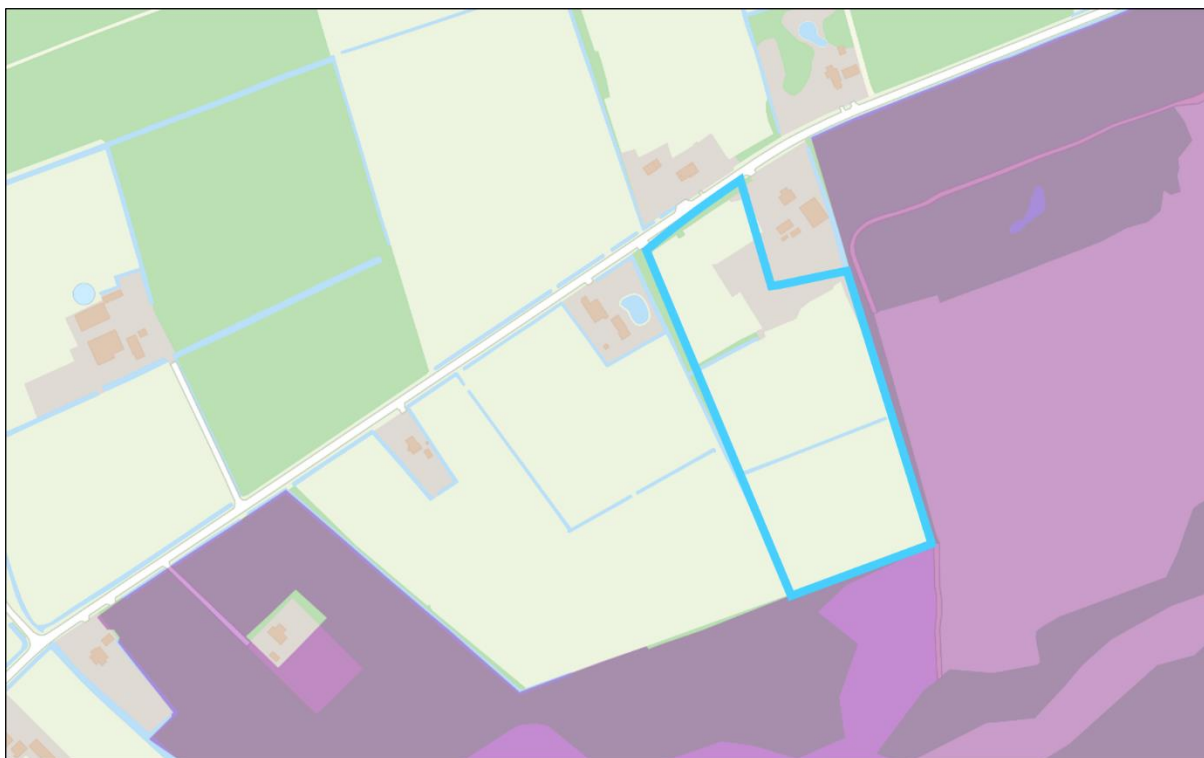
Het NNN zal niet in kwaliteit achteruit gaan als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden. De Provincie Fryslân is echter bevoegd gezag in dezen, en bepaalt of het uitvoeren van vervolgstappen noodzakelijk is voor de voortgang van het project.

Figuur 2.31. De drie deelgebieden (rood, geel en blauw omlijnd, aangegeven met rode pijlen) vallen binnen het NatuurNetwerk Nederland en zijn daarin aangewezen als “Overige Natuur” (groene vlakken) (bron: Kaartenkijldoos Provincie Fryslân).

Natura2000

Deelgebied 3 grenst aan het Natura2000-gebied Bakkeveense Duinen (figuur 2.32). Het is ten tijde van dit schrijven niet bekend hoe de indeling van dit deelgebied er in de toekomst uit zal zien. De voorgenomen werkzaamheden hebben echter het onderhouden en/of verbeteren van natuurwaarden als doel. De verwachting is dan ook dat het Natura2000-gebied Bakkeveense Duinen geen negatieve effecten zal ondervinden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden, met uitzondering van negatieve effecten als gevolg van eventuele stikstofuitstoot. De Provincie Fryslân is echter bevoegd gezag in dezen.

Figuur 2.32. Deelgebied 3 (blauw omlijnd) grenst aan het Natura2000-gebied Bakkeveense Duinen (paars vlak) (bron: Kaartenkijksdoos Provincie Fryslân).

- Negatieve effecten op het NatuurNetwerk Nederland en het Natura2000-gebied Bakkeveense Duinen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden, met uitzondering van negatieve effecten als gevolg van stikstofuitstoot, kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Er zijn geen andere vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op de deelgebieden.

Stikstofgevoeligheid

In tabel 2.1 wordt een overzicht gegeven van de Natura2000-gebieden binnen een straal van 15 km afstand van de drie deelgebieden.

Tabel 2.1. Afstand tussen de drie deelgebieden en de Natura2000-gebieden binnen een straal van 15 km afstand hiervan.

Deelgebied	Natura2000-gebied	Afstand tot deelgebied
Deelgebied 1: Hemrikkerscharren Midden	Wijnjeterper Schar	1,9 km
	Van Oordt's Mersken	3 km
	Bakkeveense Duinen	9,9 km
	Alde Feanen	10,9 km
	Deelen	12,6 km
	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	12,8 km
Deelgebied 2: De Poasen	Wijnjeterper Schar	640 meter
	Van Oordt's Mersken	4,3 km
	Bakkeveense Duinen	8,8 km
	Alde Feanen	11,7 km
	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	13 km

	Deelen	14,1 km
Deelgebied 3: Mjûmsterwei	Bakkeveense Duinen	1 meter
	Fochteloeërveen	8,3 km
	Wijnjeterper Schar	8,4 km
	Norgerholt	11,1 km
	Leekstermeergebiet	11,8 km
	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	14,4 km

Tijdens het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden komt er naar alle waarschijnlijkheid extra stikstof vrij, door bijvoorbeeld het inzetten van mobiele werktuigen, zoals graafmachines.

De dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitattypen in het Wijnjeterper Schar, het Natura2000-gebied dat het dichtst bij zowel deelgebied 1 als deelgebied 2 ligt, zijn H4030 – Droge heiden (KDW 1071), H6230vka – heischrale graslanden (KDW 714), vochtig kalkarm en H6410 – Blauwgraslanden (KDW 1071). De achtergronddepositie in de hexagoon waarin deze dichtstbijzijnde habitattypen zich bevinden is 1048,67 mol/ha/jaar (bron: AERIUS Calculator). Dat betekent dat de Kritische DepositieWaarden (KDWs) van twee van de voorgenomen stikstofgevoelige habitattypen al zijn overschreden. De voorgenomen werkzaamheden kunnen zorgen voor een verhoging van de achtergronddepositie in deze gebieden, en derhalve een vergroting van de reeds aanwezige overschrijding van de KDWs. Negatieve effecten op de dichtstbijzijnde Natura2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden in deelgebieden 1 en 2 kunnen derhalve niet op voorhand worden uitgesloten.

De dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitattypen in de Bakkeveense Duinen, het Natura2000-gebied dat het dichtst bij deelgebied 3 ligt, is H2310 – Stuifzandheiden met struikheide. De KDW van dit habitattypen is 1071. In de dichtstbijzijnde hexagoon waarin dit habitattypen zich bevindt, is de achtergronddepositie 1450,06 mol/ha/jaar. De KDW van het voorgenomen habitattypen is hier al overschreden. De voorgenomen werkzaamheden kunnen zorgen voor een verhoging van de achtergronddepositie, en daarmee de reeds aanwezige overschrijding van de KDW. Negatieve effecten op de dichtstbijzijnde Natura2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden in deelgebied 3 kunnen derhalve niet op voorhand worden uitgesloten.

Naar ons inzien is een Aeries berekening van toepassing. De Provincie is echter bevoegd gezag in deze.

- Negatieve effecten op Natura2000-gebieden als gevolg van extra stikstofuitstoot door de voorgenomen werkzaamheden in alle deelgebieden kunnen naar ons inzien **niet** op voorhand worden uitgesloten.

2.9 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Binnen deelgebieden 1 en 2 worden geen bomen gekapt. Hoogstens worden enkele jonge wild opgekomen wilgen die langs de sloten staan verwijderd.

De verwachting is dat ook in deelgebied 3 geen grote oppervlakte of rijen aan bomen worden verwijderd. In dit geval is er geen sprake van de bovengenoemde omstandigheden en is er derhalve geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

- Er is geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedseizoen
Zoogdieren	Vleermuizen (verblijfplaatsen)	Mogelijk		X			Vermijden werkzaamheden boom met holte deelgebied 1 . Anders → Nader onderzoek
Zoogdieren	Vleermuizen (essentiële vliegroutes)	Mogelijk		X			Voorkomen uitstraling kunstlicht tussen zonsondergang en zonsopkomst deelgebieden 1 & 2 . Anders → Nader onderzoek
Zoogdieren	Das	Mogelijk		X			Check voor aanvang werkzaamheden en overdag werken.
Zoogdieren	Waterspitsmuis	Mogelijk			X		Nader onderzoek deelgebieden 1 & 2
Reptielen	Adder	Mogelijk			X		Vermijd de actieve periode
Reptielen	Ringslang	Mogelijk			X		ontheffingsaanvraag deelgebied 1 & vermijd actieve periode deelgebied 2+3
Reptielen	Levendbarende hagedis	Mogelijk			X		Ontheffingsaanvraag deelgebied 1 & vermijdt actieve periode deelgebied 2+3
Reptielen	Hazelworm	Mogelijk			X		Vermijd de actieve periode in deelgebied 1+2
Amfibieën	Heikikker	Mogelijk		X			Nader onderzoek deelgebieden 1 & 2
Amfibieën	Poelkikker	Mogelijk		X			Nader onderzoek deelgebieden 1 & 2
Vissen	Grote modderkruiper	Mogelijk			X		Nader onderzoek deelgebieden 1 & 2
Ongewervelden	Gevlekte witsnuitlibel	Mogelijk			X		Nader onderzoek deelgebieden 1 & 2
Divers	Divers	Ja				X	Zorgplicht.
Naturazoo	Stikstofemissies	Mogelijk					AERIUS berekening deelgebieden 1, 2 & 3

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Algemene broedvogels

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen vogels tot broeden komen waarvan de nesten alleen tijdens de broedtijd beschermd zijn. We adviseren om de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden.

Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat voor deze soorten van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd.

Vleermuizen (verblijfplaatsen)

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in een boomholte op de oostelijke grens van deelgebied 1 kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren werkzaamheden aan- en felle lichtuitstraling van kunstlicht tussen zonsondergang en zonsopkomst in de richting van deze boom te vermijden. Indien dit niet mogelijk is, wordt nader onderzoek geadviseerd. Dit onderzoek dient uitgevoerd te worden aan de hand van vier gerichte veldbezoeken, verdeeld over het kraamseizoen (15 mei – 15 juli) en het paarseizoen (15 augustus – 1 oktober). Indien er verblijfplaatsen van vleermuizen worden vastgesteld, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Vleermuizen (essentiële vliegroutes)

Het kan niet op voorhand worden uitgesloten dat deelgebieden 1 en 2 (onderdeel van) essentiële vliegroutes voor vleermuizen vormen. We adviseren de uitstraling van kunstlicht tussen zonsondergang en zonsopkomst te vermijden. Indien men hieraan kan voldoen, kunnen negatieve effecten op essentiële vliegroutes van vleermuizen op voorhand worden uitgesloten. Indien dit niet mogelijk is, dient er nader onderzoek plaats te vinden om essentiële vliegroutes vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient plaats te vinden aan de hand van een tweetal gerichte veldbezoeken per te overzien gebied, verdeeld over de kraamperiode (15 mei – 15 juli) en de paarperiode (15 augustus – 1 oktober). Indien er (een) essentiële vliegroute(s) van vleermuizen wordt vastgesteld, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Das

In alle deelgebieden kan sprake zijn van foeragerende dassen. Ook is het mogelijk dat er voor aanvang van de werkzaamheden dassenpijpen worden gegraven in of langs de deelgebieden. Om verstoring te voorkomen adviseren we de werkzaamheden overdag uit te voeren. Daarnaast adviseren we om voor aanvang van de werkzaamheden een dassencheck uit te laten voeren zodat eventuele nieuwe dassenpijpen in kaart kunnen worden gebracht.

Waterspitsmuis

De aanwezigheid van de waterspitsmuis in deelgebieden 1 en 2 kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid hiervan vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient uitgevoerd te worden aan de hand van veldonderzoek, waarin op verschillende plaatsen raaien inloopvallen worden geplaatst, en gedurende 6 veldbezoeken worden neergezet, scherp gezet en gecontroleerd. Indien er waterspitsmuizen worden gevangen in de twee deelgebieden, dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Adder

Het voorkomen van verblijfplaatsen van de adder in alle drie de deelgebieden kan op voorhand worden uitgesloten. Het kan echter niet op voorhand worden uitgesloten dat adders zich soms tijdelijk in het plangebied bevinden. Negatieve effecten kunnen worden voorkomen door niet tijdens de actieve periode van de adder te werken. Deze periode loopt grofweg van eind februari tot en met half oktober.

Ringslang & levendbarende hagedis

Negatieve effecten op verblijfplaatsen van de ringslang en de levendbarende hagedis binnen deelgebied 1 kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Omdat zeker specifiek de aanwezigheid van verblijfplaatsen van deze soorten moeilijk vast te stellen is, maar de kans hierop zeer reëel lijkt, adviseren we in deze op voorhand over te gaan op een ontheffingsaanvraag en er dus vanuit te gaan dat deze soorten in dit deelgebied verblijven. In het geval van deelgebied 2 en 3 kunnen negatieve effecten worden voorkomen door de actieve periode van de ringslang en de levendbarende hagedis (grofweg eind februari- half oktober) te vermijden, omdat de aanwezigheid van verblijfplaatsen in deze deelgebieden op voorhand kan worden uitgesloten.

Hazelworm

Alhoewel het voorkomen van verblijfplaatsen erg onwaarschijnlijk is, kan het incidenteel voorkomen van de hazelworm in deelgebieden 1 en 2 vanwege de ligging dichtbij de Beetsterzwaagse bossen niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren daarom om de werkzaamheden buiten de actieve periode van de hazelworm (grofweg eind februari-half oktober) uit te voeren.

Heikikker

De aanwezigheid van leefgebied van de heikikker in deelgebieden 1 en 2 kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid van leefgebied van deze soort vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient uitgevoerd te worden aan de hand van twee gerichte veldbezoeken rond april-mei, waarbij naar roepende koren wordt gezocht. Ook is er de mogelijkheid de aanwezigheid vast te stellen op basis van eDNA onderzoek. Indien de soort worden aangetroffen, dient er voor de heikikker een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Poelkikker

De aanwezigheid van leefgebied van de poelkikker in deelgebieden 1 en 2 kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid van leefgebied van deze soort in deelgebieden 1 en 2 vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient uitgevoerd te worden aan de hand van twee gerichte veldbezoeken in de maanden mei en juni, waarop naar kooractiviteit wordt gezocht. Indien er kooractiviteit van de poelkikker wordt waargenomen, dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Grote Modderkruiper

De aanwezigheid van leefgebied van de grote modderkruiper in de sloten van deelgebied 1 en 2 kan naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid hiervan vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit nader onderzoek kan uitgevoerd worden aan de hand van eDNA onderzoek, waarbij watermonsters worden verzameld om vervolgens in het lab getest te worden op genetisch materiaal van de grote modderkruiper. Indien dit wordt aangetroffen, kan ervan uit worden gegaan dat deze soort hier aanwezig is. In dit geval dient er voor de grote modderkruiper een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Gevlekte witsnuitlibel

De aanwezigheid van voortplantingswater van de gevlekte witsnuitlibel in de sloten van deelgebied 1 en 2 kan naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid hiervan vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit nader onderzoek kan uitgevoerd worden aan de hand van zichtwaarnemingen in de maanden mei en juni. Indien de soort wordt aangetroffen dient er voor de gevlekte witsnuitlibel een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Zorgplicht

Er kunnen enkele soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in het geval van schade aan deze soorten (bijvoorbeeld bruine kikker, egel, enz.). De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving. Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventueel aangetroffen dieren de kans krijgen om te vluchten of eventueel aangetroffen dieren worden verplaatst naar een plek in de omgeving die niet onder invloed staat van werkzaamheden, wordt naar ons inzien voldaan aan de zorgplicht. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

Stikstofemissies

Negatieve effecten op nabijgelegen Natura2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden in deelgebieden 1, 2 en 3 kunnen naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren AERIUS berekeningen uit te voeren om de stikstofemissies van de voorgenomen werkzaamheden in kaart te brengen, De Provincie Fryslân is bevoegd gezag en bepaalt of het uitvoeren van een AERIUS berekening benodigd is voor de voortgang van het project.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli).
- **Vleermuizen (verblijfplaats):** Vermijden werkzaamheden boomholte deelgebied 1. Anders → Nader onderzoek.
- **Vleermuizen (essentiële vliegroutes):** Vermijden uitstraling kunstlicht tussen zonsondergang en zonsopkomst. Anders → Nader onderzoek deelgebieden 1 & 2.
- **Das:** Overdag werken en dassencheck voor aanvang van de werkzaamheden
- **Waterspitsmuis:** Nader onderzoek deelgebieden 1 & 2.
- **Adder:** Werken buiten de actieve periode (alle deelgebieden).
- **Ringslang & levendbarende hagedis:** Ontheffingsaanvraag deelgebied 1 en vermijden actieve periode deelgebied 2 & 3.
- **Hazelworm:** Werken buiten de actieve periode (deelgebied 1 & 2).
- **Heikikker & poelkikker:** Nader onderzoek deelgebieden 1 & 2.
- **Grote modderkruiper:** Nader onderzoek deelgebieden 1 & 2.
- **Gevlekte witsnuitlibel:** Nader onderzoek deelgebieden 1 & 2.
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** Naleven van de zorgplicht.
- **Stikstofemissies:** AERIUS berekeningen werkzaamheden deelgebieden 1, 2 en 3.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odanata). Nederlandse Fauna4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis. KKNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Bronnen internet

AERIUS Calculator

<https://calculator.aerius.nl/calculator/>

Google maps

www.google.com/maps

Kaartenkijldoos Provincie Fryslân

<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=14fdb7eae5844c47914of89c88abdd3>

Natura2000-gebieden Nederland

<https://www.natura2000.nl>

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD)

<https://ndfd-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Soortenstandaard Levendbarende Hagedis

<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2015/01/Soortenstandaard%20Levendbarende%20hagedis.pdf>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Vlinderstichting

<https://www.vlinderstichting.nl>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecoloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de Provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming Provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de Provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrictlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.